

ČESKÁ ŽENA

ČASOPIS VĚNOVANÝ ČESKÝM KATOLICKÝM
ŽENÁM A DÍVKÁM V AMERICE.

ROČ. (VOL.) XXVIII.

5. ŘÍJNA (OCT.) 1935.

CÍSLO (NO.) 793.

Adresa: "ČESKÁ ŽENA", 1611 South 11th St. ST. LOUIS. MO.

Česká Žena

Published Weekly
Devoted to the interest of Czechoslovak
Catholic Women in America.
... Published by the ...
BOHEMIAN LITERARY SOCIETY
of St. Louis, Mo.

— Předplatné: —

Pro Spojené Státy \$2.75
Do Evropy a Kanady
a v St. Louis, Mo., poštou \$3.25

Adresa: — Address:

"ČESKÁ ŽENA"
1611 South 11th St. St. Louis, Mo.

29.—Neděle—Michael, archanděl.

30.—Pondělí—Jeroným, uč. C.

Ríjen.

1.—Úterý—Remigius; Julia.

2.—Středa—Andělů Strážných.

3.—Čtvrtek—Terezie od Ježíška.

4.—Pátek—František Seraf.

5.—Sobota—Placid, opat a muč.

Pracuje Těžce ve Věku 73.

John D. Fischer z Lumpkin, Ga., píše: "Po více než-li rok byl vždy unaven a vyčerpan. Po užívání Dra. Petra Hoboko po dva dny pocit vyčerpání zmizel. Jsem 73 roků starý a pracoval jsem těžce po celý svůj život. Nyní mohu opět těžce pracovat a když se mne lidé ptají jak to, že jsem opět silný a zdravý, vypravuji jim o Vašem báječném léku." Dra. Petra Hoboko jest dobrou vyzkoušený bylinný léčivý prostředek. Má účinek na pochod zažívání a vyměšování a pomáhá vybudovati zdravé tělo. Nemůže býti nalezeno v lékárnách. Jest dodáváno pouze místními jednatelem, stanovenými Dr. Peter Fahrney & Sons Co., 2501 Washington Blvd., Chicago, Ill.

OZNÁMENÍ DO SEALY, TEX., A OKOLÍ.

Prosím laskavě všechny odběratele "Hlasu" a "České Ženy", aby dle možnosti mně odevzdali předplatné i doplatné pro oba listy. Žádám Vás uctivě, byste tento nepatrný poplatek mně odevzdali spíše, než budete mít prodanou všechnu bavlnu. Hlavně ti, kteří dluhují za více roků. Nečekejte upomínky z administrace těchto listů! Máte dobrou příležitost mně odevzdat své po

platky každou druhou a čtvrtou neděli v každém měsíci v Sealy u kostela. Jsem na každém místě ochoten Vás obsloužit.

J. L. Lamer, Jr.,
jednatel Hlasu a Č. Ž.

Dětský rozum. Tři malé děti se dohodovaly, co by měly koupit mamince k svátku. Konečně se rozhodly, že se jí samé zeptají, co by si přála. "Mami," řeklo nejstarší dítě, jednájící jako mluvčí, "co ti máme dát k svátku?" — Matka se na své děti usmála. "Nic, miláček," odvětila. "Chci mít jen tři hodné malé děti." — Nato všechny tři děti sborem: "To by nás potom bylo šest!"

Moc se nezměnila. "Změnila se Julinka hodně od těch dob, co jsi si ji vzal?" "Ano moc ne. Před svatbou rajtovala na koni a nyní rajtuje po mně."

"Proč nechcete se mnou do lodky, slečno Jiráčková?" — "Nechci — nechci, tatíček tuhle povídal, že se jakž takž držíte nad vodou, a já neumím plavat."

Chytráci. Na dveřích vily byl nápis: "Pozor, dveře jsou chráněny elektrickým proudem." — Nazítrí byla vila vykradena a k prvnímu nápisu bylo připsáno: "Děkujeme za upozornění, vlezli jsme tak oknem."

Nerozumí žertu. "Pane, řekl jste mi osle, myslíte to vážně nebo žertem?" — "Zcela vážně," — "Máte štěstí, protože já nerozumím žertu."

Dobrý člověk. "Odvolal jsi se u toho krejčího na mne?" — "Ovšem, že ano." — "A co říkal?" — "Chtěl mě rovnou vyhodit."

V první službě. "Marie, v plášti mi vyžrali moli díru. Nasypte tam ihned prášek proti molům." — "Do té vykousané díry, milostpaní?"

Autodrožka na konci cesty. — šofér: "I safra, já jsem zapomněl zapnout taxametr." — Zákazník: "Nic si z toho nedělejte, já jsem si zapomněl peníze doma."

Pozorný. Ve střelnici při dobročinné večerní zábavě. Mladý střelec ke slečně obsluhující střelbychtivé: "Tak, slečno, jaké to tu máte?" — Krásná slečna: "Co trefíte, to je vaše." — Střelec: "Tak mi laskavě řekněte, kam vás mám trefit, aby vám to neublížilo."

Vyznamenaný ředitel. Ředitel věznice: "Váš trest, Holubičko, uplynul. Nyní budete zase propuštěn na svobodu a vrácen zase řádné společnosti." — Vězeň Holubička: "Víte, pane řediteli, já jsem se ve vaší společnosti také cítil docela spokojen."

Dospělá. Šla maminka s dceruškou do kostela. Když přišly ke kropence, povídá maminka: "Tak, Vlastičko, tady udělej hezky tři křížky." — Vlastička pyšně: "Ale mami, vždyť já už se umím podepsat!"

Možno vysvětlit. "Ty máš, muži, zastaralé a nemožné názory." "Nediv se, vždyť jsme si své názory před svatbou tak často vyměňovali."

U lékaře. "To vypadávání vlasů u vašeho chlapce způsobují bacily, matko!" — "Pane doktor to můžou mít pravdu. Včera jsme mu jich našli ve vlasech zase pár."

Na výletě. "Jak tu půjdu dlouho do lesa, strýčku?" — "Půl hodiny, vašnosti, ale nazpátek budou za pět minut, až jich hajný požene."

Ze školy. Učitel: "Kopečku, kterak zní přísloví, které jsem vám řekl včera?" — Nepozorný Kopeček se rozpomíná. Učitel mu pomáhá: "Jeden otec spíše uživí devět dětí, než — nu, dopověz!" — Kopeček rychle vyhrkne: "než jedno dítě devět otců!"

Spletl si barvy. Pan Cingila neví, jakou kartu má vynést a obrací se na svého kibice. Ten mu nenápadně ukazuje prstem na prsa. A pan Cingila vynesl červený (myslel na srdce) a hru prohrál. "Já se přece nejmenuji 'červený'," řekl mu pro útěchu kibic, "ale žalud!"

ČESKÁ ŽENA

ČASOPIS VĚNOVANÝ ČESKOSLOVENSKÝM ŽENÁM A DÍVKÁM
V AMERICE

Adresa: "Česká Žena", 1611 So. 11th Street, St. Louis, Mo.

Entered as 2nd Class Matter Oct. 2, 1902, at the P. O. at St. Louis, Mo., under the Act of March 3, 1879

ROČ. (VOL.) XXVIII. ST. LOUIS, MO., 5. ŘÍJNA (OCT.) 1935.

ČÍSLO (NO.) 793.

M. Sadovská:

Kristus - vůdce z duchovní bídy moderní ženy.

(Předneseno na schůzi žen a dívek 28. června u Voršilek v Praze.)

Je pozoruhodno, jak vynikající sociologové i státníci naší doby dávají za pravdu papeži a souhlasí s jeho názory, hlášenými v "Casti connubi". Bývalý francouzský prezident Doumerque napsal: — "Manželství je posvátným aktem, jímž si snoubenci přísahají, že spolu budou žít po celý život a že na sebe berou povinnost, jež s sebou přináší jejich spojení, hlavně povinnosti, vyplývající z narození dětí." Zdaž to není hlas podobný tomu, kterým mluví světu náměstek Kristův? Italský premier vlády Mussolini vícekrát ve svých projevech zdůraznil veliký význam svátosti manželství pro mravní obrodu národa a státu a vždy chválil manželství církevní oproti manželství civilnímu. Náš prezident Masaryk ještě dříve jako profesor, ač nestál svým přesvědčením na stanovisku katolickém, o manželství pronášel názory, souhlasné s evangeliem. Zavrhoval nevěru manželskou, zamítal rozvody řka, že "k tomu se musí směřovati, aby rozvodů u nás vůbec nebylo", horoval pro čisté manželství. Dokazoval, že "pravá láska musí býti čistá, že smysluplnost není láskou, ale hrobařem pravé lásky, že jen čistí lidé mají uzavíratí sňatek."

Velice významný je výrok: — "Zdrženlivým může býti každý a čistota musí býti vyžadována ode všech, od manželů čistota manželská." Zdaž to není totéž, co hlásí Církev? Vynikající biolog německý, učenec světového jména Dr. Herman Muckerman, vědecky se

stanoviska biologického dokazuje, že jedině svátostně nerozlučitelné manželství, v němž dítky jsou vítány a s láskou přijímány jako dar Boží, je záštitou síly a zdatnosti národa. Ve Spojených Státech, ve Francii, v Belgii, ba ve všech kulturních zemích kromě těch, kde se vede boj proti Církvi, byla encyklika o manželství přijata s velkým nadšením a názory její hlášeny v tisku, přednáškami v radiu a ve sborech zákonodárných.

U nás je potřeba apoštolovati v širokých kruzích občanstva, aby se známost encykliky "Casti connubi", šířila, aby ji hlavně byly ovlivěny ženy a dívky. Doporučuje se pořádati zvláštní přednášky a prakticko-výchovné kursy (odděleně pro dívky a vdané ženy) při kterých by osvětlen byl význam panenství a mateřství se stanoviska nadpřirozeného, při kterých by doporučena byla vhodná četba (na př. sp. Schilgenovy, Schmutzerové "Šťastné manželství", Dra Hrubého "Šťastná pout životem" a pod.) za tím účelem, aby ženské pohlaví vedeno bylo k mravní čistotě a nabádáno ku pochopení vznešeného svého poslání v národě a ve veliké rodině lidstva.

Svatým úkolem ženy je býti vychovatelkou. Moderní žena se tomuto nejkrásnějšímu svému úkolu namnoze zpronevěřila — a v tom je největší tragika. Útěk žen od krbu rodinného zavínil, že je zanedbávána výchova dítek. Slavný spisovatel-konvertita anglic. Chesterton praví, že ženy měly by považovati za zvláštní výsadu, mo-

hou-li vychovávat mladé pokolení. Pozastavuje se nad tím, že se nadělo tolik povyku s heslem o "poddanství a vázanosti ženy v rodině", že tolik žen — z touhy po jakémisi osvobození z této poddanosti, vrhlo se do veřejného života a krb rodinný opustilo. A přece, "ženy by se měly vrátiti k tomu, v čem nejvíce vynikly, v čem nebyly nikdy muži předstiženy: K výchově dítek!" Spisovatel doznává, že "právě tehdy, když byl nejvíce pod ženskou autoritou, byl samý plamen a samé dobrodružství". — Mluví s obdivem o své matce a vzpomíná, že právě matky to byly, jež zformovaly duše největších geniů a dobrodinců lidstva. Velikáni všech národů, spisovatelé a umělci, opěvují svoje matky, daleko častěji a více matky, než otce. Známe ty naše české, dojemné básně—Nerudovy, ty verše Svat. Čecha, Sládka, Klášterského a jiných poetů—o matičce.

Matky byly chloubou a štěstím národa - matky, vychovatelky. — Výchovný úkol ženy objasněn byl a mocně zdůrazněn na Mezinárodním kongresu katolických žen, — jenž se konal v dubnu 1934. Hlavní váhu tu kladl náměstek Kristův, sv. Otec Pius XI.—na osobu ženy-vychovatelky. Ve svých projevech dokazoval, že všechen prospěch národů a lidstva závisí na apoštolátu žen v duchu Katolické akce, apoštolátu takovém, jehož středem je výchova. Vychovávatí sebe, vychovávatí jiné, všechen zájem soustřediti na problém výchovy, takové je poslání ženy dne-

ška. Ženy musí být opět vychovatelkami, jako jimi byly matky a duchovní spolupracovnice velikánů našeho národa, musí se věnovati vedení mladého pokolení celou duší. Vodítkem při výchově necht' se stane encyklika sv. Otce Pia XI. o křesťanské výchově mládeže. Encyklika ta poukazuje na bludy moderní výchovy, s nimiž se setkáváme v rodinách i ve školách, bludy, jež vytryskly z falešně pojatých hesel o původu a cíli člověka. Laicismus, jenž ovládl výchovu tam, kde nastalo odloučení od Církve, zašlapal dogma o dědičném hříchu, vyloučil Boha a jeho řád z výchovy, zdůrazňuje čistě pozemskou, světskou humanitu a světský utilitarismus. Laicismus je nutno vyřadit z ducha kultury, — laicismus je nutno odstranit z pole pedagogické činnosti. Výchova musí se vrátit ke Kristu, musí čerpat ze zdrojů Nadpřirozena, aby se stala výchovou zdárnou. Ženy vaše celou vahou a silou se musí o to zasadit, aby Bůh vrácen byl do rodin i do škol, aby nadpřirozená milost Boží stala se centrem výchovy všude. Šířme myšlenku časného a častého přijímání dětí, — šířme hnutí exerčiční! Samy především, svým hlubokým náboženským životem, majíce za střed své námahy a své činnosti Eucharistii, ukazujeme cestu správnou a přímou — k výšinám mravní dokonalosti, tam, kam přivést mládež je naším úkolem!

V duchu papežských encyklik musíme se starati o odstranění zlořádu, o němž mluví náměstek Kristův v encyklice "Quadragesimo anno" takto: "Je nejhorším zlořádem a všemi prostředky se musí pracovati o jeho odstranění, když pro nedostatečnost mzdy otcovy matky jsou nuceny k výdělečné činnosti mimo domov a musí zanedbávati své zvláštní starosti a povinnosti, především výchovu dětí." Sv. Otec v zápětí udává lék: "Vší mocí je usilovati o to, aby otcové dostávali mzdu dostatečnou k tomu, aby slušně stačila na krytí společných potřeb rodiny." Musíme tedy pracovati o to, aby se mužům platila dostatečná mzda, aby byla zavedena mzda rodinná

— s přídavky na děti, a aby matky nemusily utíkat z domu za výdělečnou činností. Je to velikým hříchem, páchaným na ženách a hlavně na dětech, jsou-li matky vyháňeny od rodinného krbu — za výdělkem, protože mužovy příjmy nestačí k obživě rodiny. Jak však pojmenovati onen nešvár, kdy muž vydělává hodně, tolik, že by řádně uživil početnou rodinu, — a žena přes to zůstává výdělečně činnou? Snad se mnohá vymlouvá na to, že obor, ve kterém pracuje, ji těší! Nuže, at' pracuje v tom oboru ve volných chvílích čistě z lásky — po amatérsku, ale at' ustoupí z místa honorovaného, kde by se mohl uplatnit muž, živitel rodiny! At' dvojími a snad i trojími příjmy určitého počtu blahobytných rodin nejsou ohrožovány ve své existenci rodiny chudé, nezaměstnaností otců postižené! Aby se ženy vrátily ke krbu rodinnému, ke svému poslání vychovatele, jak toho žádají papežské encykliky, k tomu je potřeba, jak vidíme, důkladných sociálních reforem. K těmto reformám dává návod encyklika "Quadragesimo anno". I s tou by se měly naše ženy co nejvíce seznamovati a její vliv uplatňovati, žádati, aby vliv ten pronikl také do sborů zákonodárných. Záleží na ženách, bude-li trpěn a jak dlouho bude trpěn onen nešvár, aby manželské dvojice zůstávaly funkce velmi výnosné, aby zabíraly místa velmi dobře placená, zatím co mladí lidé, ba mladí otcové v nezaměstnanosti propadají zahořklosti a podlamují energii rodin. Záleží na ženách, jak dlouho bude ve státě podporován systém dvou dětí tím, že stát dává svým zaměstnancům příplatky pouze na dvě děti, na další nikoli. Ženy, kterých je v národě a ve státě většina, jsou tolik mocny, aby vybojovaly v těchto všech věcech nápravu. Musí ovšem být jednotně sdruženy pod praporem Kristovým, jež třímá náměstek Kristův, spojeny v jeden celek Katolické akce.

V této katolické akci velmi důležitým prostředkem ženského apoštolátu je — charita. Charitativní činnost odstraňuje chyby součas-

ného sociálního systému, rodinnému vývoji nezdravého a připravuje půdu pro sociální reformy. Charitativní činností možno velmi účinně zasáhnouti do organismu rodinného a léčiti v něm, co je chorého. Konáním skutků tělesného i duchovního milosrdenství pomáháme rodičům v jejich těžkých úkolech, obstaráváme obživu a výchovu dítek tam, kde rodiče jsou chudí či nemocní, at' na těle, at' na duši, zmírňováním bídy v rodinách, zejména u nezaměstnaných, posilujeme u matek důvěru v Boha a nenecháme je upadnouti do malomyslnosti, z níž by se zrodil strach před dětmi a snaha po umělém omezování potomstva. — Charita čelí depopulaci, charita zachraňuje rodiny pro život — dle zákona božího vedený. Budou-li naše ženy obětavé na poli charity, vyplní tím též valnou část svého vznešeného poslání: Býti vychovatelkami dětí, vychovatelkami a vůdkyněmi nesmrtelných duší.

V Písmě sv. Starého zákona v knize Moudrosti čteme slova: — "Ženu statečnou kdo nalezne!" Krásný text velebí ženu — zbožnou, skromnou a šetrnou manželku, rozšafnou hospodyní, pečlivou a vzornou matku. Vychvaluje královnu domácnosti, která pečuje o tělo o duše svých drahých, v níž všichni důvěřují a na kterou ve všem spoléhají. Ideálem moderní ženy musí být ona statečná žena z knihy Moudrosti; ač žena dneška v mnohých pracích se liší od ženy starozákonné, v duchovním smyslu má tytéž úkoly, jako měly ženy od pravěku: Má být duchovní vůdkyní v rodině a v národě, má svými ctnostmi a vychovatelskou moudrostí formovati všechno kolem sebe — dle zákona Božího. Žena dneška musí vnášeti Krista do rodin, vnášeti Krista do srdcí dítek a skrze děti a lásku k nim formovati i veřejný život. — Jistě máme v našem národě hodně žen statečných, které svoje úkoly pochopily a přičiníme se, abychom jich měly více! Budeme apoštolovati pro vzrůst království Božího v sobě i ve svých bližních!

Starati se budem, aby kolem nás

pochopen byl všude svatě Cirkve hlas,

by pro Krista žily města, dědiny,
by milosti Jeho rostly rodiny!

“U FARAONA”

Napsal Antonín Hrůza.

V.

Poslední den pobytu Kamilova u strýce chýlil se k západu. — I skon jeho rozhýřil se na obloze nádhrou barev, kterou nad západem zahalovaly mraky, jimiž zarděl slunce proploovalo jako hořící loď vysokými vlnami. Jejich okraje rděly se jako odrazem velikých ohňů a fialověly ve výškách nebeské klenby, na níž se jejich lem snoubil s blankytem, pokrývajícím se závojem šera.

Pak vyšel velký měsíc. Vynořil se z hlubin houstnoucího temna nad hradbami hlubokých hvozdu a rozhořel se sálavým světlem. — Hvězdy se zatřpytily jako jiskry a řežavěly chvějivým mžikáním, jako by se plamínky dětských očí občas ukryly v řasách, orosených slízkami.

Z rybníků u mlýnů a z potoků voněl puškvorec a páchlo z nich vlhko. Voda již neproudila potoky, protože Nešil i Kopal na noc mlýny zastavili. Ale kameny v korytech potoků byly dosud mokré a leskly se v měsíčním světle jako vyleštěný černý mramor.

Kamil šel pěšinou podél nich a dusil se hořem a tichem, které útočilo na každý jeho nerv a působilo bolest jeho srdci.

Ráno, po rozmluvě se strýcem, byl rozhodnut, že sem již nepůjde a že odjede, aniž by se rozloučil s místem, kde se s Lenkou sešel. — Ale krásný večer zapůsobil tklivým půvabem na jeho duši, že, nepomysliv již na své ranní rozhodnutí, vyběhl ze mlýna strýcova a dal se proti vodě k mlýnu Nešilovu a pak Kopalovu.

A čím blíže k němu přicházel, tím častěji si opakoval, že nejde sem k vůli ní, Lence, nýbrž jen proto, aby ještě spatřil okolí mlýna Kopalova, a nikoliv ji, neboť nedoufal, že ji tu nalezne, když sem vůbec po všechny dny nepřicházel.

I dnes byla lavička u stavidla nad vantroky prázdná.

“Nemýlil jsem se tedy!” řekl si, jako by si potvrzoval, že domněnka jeho je správná.

Ale přece se tu posadil a jal se naslouchati tichu večera, v němž si jen listí v korunách topolů šeptalo krásnou pohádku o kouzlu měsíčních nocí, jichž se již tolik nad nimi převalilo.

Pak v hloubi dvoru Kopalova mlýna zaštekěl pes a jemu v odpověď ozvalo se zaštěbetání hus.

Potom pumpa zastenala v suchých čepech, a voda zapleskala, tekouc do dřevěné putny.

Babušin zpěv rozlehl se dvorem a odraziv se o zdi stáji, rozběhl se v třaslavých akordech přes střechy mlýnice až k hrázi rybníka:

“Ej, byla jedna mlynářka,
měla jednoho synáčka.
Posílala ho vandrovat,
že mosí milů zanechat.
On ten synáček vandroval,
na svú maměnku zkazoval:
Moja galánka jako květ,
nemožem na ňu zapomnět.”

Babuša dozpívala. — Kamilovi zněla v mysli v mnoha ohlasech poslední sloka písně Babušiny:

Moja galánka jako květ,
nemožem na ňu zapomnět.”

Srdce se mu rozbušilo tušením bolestného příští jeho života, jenž ho také posílá do světa, jako ta mlynářka v Babušině písni, která patrně byla zlá, nepřála lásky svému synáčkovi a přikazovala mu, že musí milé zanechat.

Náhle podivné jakés ticho vřítlo se do Kamilovy blízkosti. Pošept topolů také ustal, a třaslavé chvění měsíčního světla, prodírajícího se jejich korunami, proměnilo se v přívál zsinaleho jasu, a měsíc, propluv výškami nad Kamilovou hlavou, zahleděl se teď mezerou v aleji na Kamila i na omšelé stavidlo a zalil je plným přívalem bílých paprsků.

I stěny mlýnice se v něm zastříbřily, tabulky v oknech se zatřpytily a lišejníky na doškové střeše se zazelenaly. Kmeny lip, bříz a topolů vrhly dlouhé stíny na bílou půdu, jež zdála se býti poprášena bílým prachem.

A tímto čarovně se třpyticím světlem přicházela — Lenka! Byla bílá, jako světlo samo. Šla lehčeji než jindy, a Kamil se skoro ulekl jejího vzdušného zjevu, jenž mohl býti spíše duchem, viděným toliko netělesnými očima.

Dole pod mlýnem, kde byly tůně, do nichž staré olše nablížely a v nichž vrby koupaly žiznivé kstíce svých korun, zalkal slavík. A když jeho zpěv zabloudil do roklin skal a vrátil se ke mlýnu několika ozvěnou, roztoužilo se jeho hrdlo úpěnlivějším zpěvem a voláním milované družky.

Píseň tato bolela v srdci; Kamil pocítil tím bolestněji její sténání, protože ji dnes poslouchal naposled.

A Lenka?

Viděl, že zvedla ruce k očím a pak stiskla oběma dlaněmi skráň. A zrychlila krok, jako by tušila, že tam, kam pospíchá, vedena příkazem srdce, utiší se všechno hoře, přebolí každé utrpení, a stesk se promění v poklid myšlenek a v sladký mir duše.

“Leničko, vy jste přišla?”

Ruce ji klesly k loktům, jako by se byla ulekla tohoto zvolání. A přece očekávala, že tu Kamil bude, že musí přijíti. — Ale teď, —

když se její tušení vtělilo v neklamnou pravdu, ulekla se chvíle, jež přijde po tomto setkání a po bolestném rozloučení.

"Ano, musila jsem přijít, Kamile!" odpověděla více duší a srdcem, nežli slovy.

Ale Kamil slyšel hudbu jejího citu i jejího přiznání k pravdě.

"Leničko!" zaúpěl a uchopiv její ruce, políbil je uctivě a s pokorou své duše.

"Musila jsem přijít, Kamile, abys neodešel odtud se vzpomínkou, jež by nepřestala bolet tvé dobré srdce. Vím, jak trpíš, můj hochu; píseň tvých houslí mi prozradila tvé nesmírné hoře. Dnes se ti přiznám, že jsem nejednou naslouchala tvé hře i zpěvu tvých strun, v jichž zvuku slyšela jsem truchlit tvou duši!"

"Leničko, pro Boha! Ty?" vykřikl a sklonil se před ní na koleno. —

Nechala ho v této pokorné poloze, vědouc, že jen takto jí může říci o své veliké lásce. I ruce mu ponechala, a když je posléze uvolnila, přitiskla dlaně k jeho tvářím i skráním. —

"Chci, abys věčně žil v mých vzpomínkách!" hovořila k němu s něhou ženy, jejíž povinností jest léčit srdce a těšit v hoři. "Každý můj nerv ponese stopy tvé lásky, můj milý, sladký hochu! Dávám v tvůj majetek každou myšlenku, — každé hnutí citu, a neponechávám si ze své bytosti ničeho pro sebe, co by bylo tvého. — A zde, viz!" pozvedla ho, a když povstal, vedla ho po hrázi rybníka k místu, kde se mohli naklonit nad jeho hladinu a vidět své hlavy přitulené k sobě. A ukazujíc mu do tmavé hlubiny, z níž hleděl na ně její milý obličej, řekla, usmívajíc se: — "Hle, jak jsme tam spolu, a přece obraz ten zmizí, jakmile se napřímíme —"

"Leničko!" zašeptal, neporozuměv jí. "Tam, v řiši vil, našla by naše srdce mír, klid i štěstí navždy! Oh, jak blaženou by byla smrt v této chvíli nejsladšího štěstí mého života!"

"Nikoliv, Kamile! K tomu není život, aby byl ničen, k tomu není

ani bolest, aby nebyla přetrpěna a aby utrpením a přijutím jí s pokorou do srdce nestala se radostným štěstím. V zrcadle vod našeho kraje, jehož krása opijí naše srdce, chtěla jsem jen zasnoubiti svou hlavu s tvou drahou hlavou, své oči s tvými očima a své rty se rty tvými tímto prvním polibkem děvčete, které dosud nikdy se muže nedotklo."

Ovinula svou paži kolem jeho hrdla a když se jejich hlavy setkaly a sklonily nad vodní hlubinu, vtiskla na jeho rty nesmělý, a přece tak něžný a vroucí polibek, že se Kamil až zajíkl.

"Tak chci, aby šel obraz tvůj se mnou všemi dny mého života — budeš mi vždy nablízku jako dnes! A přísahám ti, Kamile, při spáse své duše, že jen ty budeš v mém srdci a že s tebou chci zemřít, až Bůh povelí, abych se vrátila v jeho otcovskou náruč!"

"Leničko — což kdybys tu zůstal — byla bys mou?"

"Což nejsem již tvou?" usmála se; "avšak nikoliv tak, jak si přejíš! Má láska k tobě je jiná — miluji tě duší, srdcem a každým hnutím jeho citu, nemohu a nesmím tě však milovati smysly."

"Tuším, co tím chceš říci, Leničko!" řekl šetrně a přitiskl její ruce opět ke rtům.

"Děkuji ti, Kamile, za toto pochopení bolestné a smutné pravdy. Ale Bůh ti dá sílu k přetrpění bolesti z našeho rozloučení pro tento život navždycky!" řekla, odvracejíc od něho obličej, aby neviděl, jak pláče —

"A ty pláčeš, Leničko!" — řekl skoro vyčítavě.

Zvedla ruce k očím a ramena se jí zachvěla tichým, ale tím bolestnějším zaúpěním.

Objal ji šetrně a tak, jak byla s dlaněmi přitisknutými na obličej, přivínil ji k svému srdci.

"Dnes poprvé a také již naposled pláču nejbolestněji nad celým svým životem i nad jeho neštěstím, protože tímto neštěstím a hořem působím bolest i tobě, Kamile. — Dokud jsem jen já trpěla, nikdy mé srdce tak netruchlilo — ale dnes, Kamile! Jen Bůh a teď i ty

znáte moje hoře!" štkala a zajíkala se bolestným nářkem.

"Čím budu bez tebe, Leničko?" šeptal, líbaje ji na čelo. "Rozběhl jsem se s horoucím nadšením životem, abych dostihl nádherného paláce Krásky. Tužil jsem ji jako královnu, ozdobenou nejdrazšími šperky a obklopenou dvorem služebnic. — Ale zapomněl jsem, že nejnádhernější chrám může být všude, kde se setkáme s čistou duší a s dobrým srdcem ženy.

Své království blaha a krásy našel jsem, zlatá Leničko, v tobě, ve tvé něze, ve tvé bílé duši. Odcházím od tebe a z tohoto kraje jako z chrámu, v němž duše je nejbližší trůnu rozdatelky nejlíbeznějších milostí, a jsem ti vděčen, že jsi, Leničko, svou prostou a neposkvrněnou krásou doprovodila mne přes jeho práh. Nezapomenu, má zlatá a dobrá duše, nikdy na tyto chvíle blízkosti svého srdce u tebe a tak, jak dnes tajemné světlo nebes spojilo naše hlavy, oči, rty i duše, půjdu poutí svého života se sladkým světlem tvé krásy v duši!"

"S Bohem, Kamile!" stanula, — její tělo se napřímilo a její bílá tvář zprůsvitněla přelíbezným kouzlem čistoty.

"Leničko!" zavolal ji a vzpřáhl po ní naposled ruce.

Podobala se v této chvíli bílému květu lilie.

Pochopila bouři jeho nitra a přistoupila k němu s pravicí pozdviženou k žehnání.

Sklonil před ní hlavu s pokorou dítěte.

"Kamile! Žehná ti žena milosrdenstvím své lásky. Jdi, můj drahy, ve jménu Božím!"

Ucítil na čele dotek její žehnající ruky a zaúpěl bolestí i slastným blahem. Oba tyto city rvaly se o jeho zoufalé srdce. —

Slavíků celý sbor lkal v úkrytech korun olší nad tůněmi pod mlýnem. Měsíc na temném blankytu vplynul za našedlý cár mraku, bloudícího ve výškách nad údolím.

Smutné šero naplnilo se prázdňem zvuků i věcí. Jen Kamilovo srdce v něm usedalo bolestným

nářkem. Zalomil rukama směrem, jímž Lenka odešla a v němž se ztratila, jako by se byl obraz utkaný ze stříbrných paprsků rozplynul v šeru. —

VI.

Lenka vrátila se domů, jako by byla přišla z pohřbu. Dnes pohřbila své srdce a jeho hrobem byl cizí svět, do něhož Kamil odjel. Při pohřbu rodičů utěšovala se naději a vírou ve shledání s jejich dušemi, ale při tomto bolestném pohřbu jejího srdce nebylo této útěchy, protože se s ním rozloučila navždy.

Nevzkřísí je ani nadějemí, ani pláčem, ani nejbolestnější touhou. Zbývá jen siré a pusté prázdno, poušť bez květů a tvrdost světa, těžká, němá a mrtvá tvrdost, jako byla tvrdá čela skal v roklinách údolí, jímž se prodíral potok jejich mlýna.

Mohla jich obměkčiti slzami? — Mohla vynutiti prosbami o smilování, aby se ustrnuly nad jejím hrotem a vydaly květy ze své tvrdé pudy?

Marnost tohoto úsili uznávala. A přece bylo třeba žít; neboť život nebyl k tomu, aby byl ničen, a bolest nebyla proto v lidských srdcích, aby nebyla přetrpěna.

Ozbrojovala se touto pravdou jako oděncem pancířem a ukrývala za touto záštitou své srdce.

Vzpouzelo se sice této vazbě i poutům vůle — ale Lenka je zakřikovala, chytala je téměř do studených dlaní a nutila je, aby se podrobilo.

Pro ně stala se otrokyní své každodenní povinnosti a naplňovala čas každého dne neumdlévající činností. Umrtvovala v sobě každý nerv až skoro do tupého bezvědomí, jež bylo přípravou pro hluboký spánek, z něhož nechtěla býti probuzena vpádem vzpomínek do své mysli, dokud slunce nevyjde na oblohu, aby v jeho světle vydávala se každodenně na bolestnou pout k úplnému zapomenutí. —

Noci její byly prázdné všech snů. Modlila se každého večera vroucně za tuto milost, za tuto tmu

v mysli, jejímž tichým lůnem plouvala do bezvědomí jako vrak, bloudící mořem, dokud ho nepohltně černá hlubina mořské propasti.

Nebudila Babušu k ranním pracím a vykonávala je sama. Nakrmila a podojila dojnice, poklidila jejich stání, vyhrbělcova srst zvířat a radovala se z pohledů jejich velkých a upřímných očí.

Babuša spínala nad tímto hospodářstvím ruce a hrozila výpovědí, bude-li ji Lenka činiti v hospodářství zbytečnou.

"Nezlob se na mne, Babušo", prosila ji Lenka a hladila ji po sevřklých stařeckých tvářích. "Já jsem mladá, silná a zdravá, kdežto ty? Podívej se jen na své ruce, plné tvrdých uzlů a velkých kloubů — což to není hanba pro mne, nechala-li bych je lopotiti se, a sama si s prací jen pohrávala?"

"Ale, Leničko, pro Ježíše Krista! — což nejsi mojí paní, abys mi poručila: "Babušo, vykydej hnůj!" a vykydám ho, "podestel kravám!" a podestelu, nebo "podoj je!" a podojim?" křižovala se Babuša a stála před Lenkou jako umučená.

"A což ty, Babušo, nejsi už stará osoba, nenalopotila ses tady už až do schromnutí nohou a rukou, a nesmím ti já, tvoje paní, poručiti: "Babušo, odpočiň si na stará kolena, modli se za nás a zůstaň u nás jako na vejmníku!" což?"

"Ale pantáta Vojtěch, Leničko? Což bych mu mohla být na očích, kdybych se jen povalovala a nebyla nijak k užítku?"

"Zametej dvůr, zápraží, schody, mlat ve stodole a zem v kůlnách!" smála se Lenka.

"To vysmejčí Ignác každodenně do posledního pírká slámy a do nejmenší pavučinky v koutech i na stropě, ba, i na hambalky vyleze a vylizne každý prášek. — Vzal by na mne koště namočené v hnojnici a zahnal by mne jako satanáš!"

"Však mu řeknu, že ti nesmí ubližovati!"

"Ach, Leničko! — Pro Boha tě prosím, nic mu neříkej! Myslí by, že jsem na něj žalovala a neobstála bych. — Posmívá se mi, jako

bych byla spolčena se zlým duchem a když jsem se posledně divala, jak hoši a děvčata spalují čarodějnice, přiběhl ke mně s hořícím koštětem, namočeným v kolo-mazi, a dorážel na mne, div na mně hadry nechytly. A pořád jen: "Babušo, vyleť za komín!" Div jsem se studem nepropadla před tolika kluky!"

"On tě má rád, Babušo, a proto tě pokouší!"

"Leničko, aby tě Pán Bůh netrestal za takhle hříšná slova! Mne, starou osobu, počestnou, kterou nikdy taková bohaprázdna myšlenka ani nenapadla!" divila se Babuša a div že se leknutím nekřižovala.

"A což ti ho není líto, Babušo, když ho vidíš, jak se nemotornýma rukama lopotí, nežli navlékne nit do jehly, aby si přišel knoflík nebo záplatu?" brala Lenka Babušu na paškál. A když Babuša rozpačitě mlčela, třebaže se v jejích dobrých očích objevil stín soucitu, hovořila dále: "Před nedávnem mi říkal, jaká prý jsi to ženská, když nemáš tolik rozumu, abys mu pomohla v takových věcech, on že by zase dělal těžší práce za tebe, vody by ti nanosil k napájení, otepě slámy k podestlání a všechno prý by udělal, nač už nemáš síl!"

"Je to nácek!" podivila se Babuša, "což mu za to nestojím, aby řekl: "Babušo, tak nebo tak", a bylo by to!"

"To tě má samu napadnout, — Babušo, — a byl by na tebe jako vosk!"

"Což jsem od něho někdy slyšela plechého slova?"

"A ty, Babušo? Smála ses mu a dávala mu nepřekná jména, jako by neměl srdce!"

"Můj Bože, Leničko! Kdy pak měl člověk čas na tohle mysliti? Od malička mne každý otloukal, matky jsem nepoznala a nevím ani, kdo byl mým tátou. — Až tady u nebožtíka pantáty to bylo jiné — zacházeli se mnou přece jako s člověkem, ale když jsem se dostala sem, byl ze mne už jen takový oharek. Ani bolesti jsem již nepocítovala, ani radosti z něčeho. Bída tak člověka otluče, jako hrom vr-

bu, která sama stojí u vody a nezbyly na ní než jen pahýly větví!"

"A ty jsi, Babušo, nikdy nepocítila, že máš také srdce?" zeptala se jí Lenka účastně.

"Leničko! Můj ty Kriste Ježíši! Snad je ve mně zli lidé utloukli, a snad to bylo dobře. Jak bych byla snesla všechnu bídu, kdybych byla měla cit?"

"Ubohá!" politovala ji Lenka.

"Já nikdy nikoho nepolitovala a od dětských let jsem skoro nezaplakala. Viděla jsem dost mrtvých lidí a divila jsem se, proč se nad jejich hroby plakalo. Když jsem byla ještě malá, vytáhli u nás z rybníka utopeného chlapce. Jeho matka přiběhla na hráz a rvala si nad ním vlasy s hlavy. Lomila rukama a plakala tak hlasitě, že lidé kolem ní dali se do pláče také. Bylo mi to tuze divné. Jektala jsem strachem zuby — lidi na hrázi říkali, to že vodník ho chytil za nohy a zatáhl ho do rákosi. Mne obešla hrůza a od té doby jsem se bála zahnati do vody i husy, aby je vodník také nestáhl do hlubiny!" vypravovala Babuška kus strašlivého příběhu ze svého smutného, prostého života.

"Musíš se naučit mít srdce!" — radila jí Lenka.

"Kde ho mám hledat, Leničko?"

"V každém člověku, který trpí! Třeba i v Ignácovi! Poznáš srdce ve smutných pohledech trpících lidí, v jejich hlase, když prosí o pomoc. A když poznáš, že tě jejich bolest bolí, našla jsi také srdce své. Jen z něho vychází cit pro všechno, čím člověk žije —"

"Kdyby mi to byl někdo řekl dříve!" zatoužila Babuša.

"Neni na nic pozdě, Babušo! — Zkus to a poznáš, že jsem ti radila dobře!"

"Jak to mám zkusit, Leničko?"

"Nu, třeba takhle, Babušo!" usmála se Lenka. "Zazpívej si svoji mlynářskou:

"Moje galanka jako květ,
nemožem na ňu zapomět"

a myslí si, jak by asi bylo Ignácovi, kdyby on byl tím synáčkem a ty galánkou jako květ!"

Babuša se hlasitě zasmála a pak

řekla prostě:

"Někomu pro blázna leda!"

"Nebo ti dám jinou radu, Babušo! Až si bude Ignác v neděli látat prádlo, řekni mu třeba: Dej to sem, máš prsty jako sochory, — spravím ti to sama!"

"A řekne-li mi: 'Stará čarodějnice, hleď si svého —'?"

"Tak mu odpověz: 'Ignáci, ty nemáš srdce!' a uvidíš."

"Zase to srdce, Leničko!"

"Srdce je všechno v člověku, dokud žije. Po smrti je jen duše, protože bez duše není žádný člověk. Ale bez srdce je mnoho lidí na světě!" řekla Lenka smutně.

Večer po tomto hovoru uvažovaly o vlastnostech srdce dvě ženy: Babuša přemýšlela, jak je těžko dáti srdci život, když v hrudi zkamenělo, a Lenka probírala v duchu všechn dosud marný boj s ním, když nepřestává bolet a nechce se proměnit v tvrdý kámen.

Mluvil toho večera o srdci i její bratr Vojtěch. Svěřil se Lence, jak touží po Božence Dohnalové, a žádal, aby mu jako její kamarádka usnadnila vstup do srdce jejího. — Má ji rád, chtěl by ji za ženu, ale chce se dříve přesvědčit, nedostal-li by košem, kdyby přišel sám.

"Příští týden je ve městě jarmark. Sjíždějí se tam všichni mlynáři jako na sněm. Dohnalovi jistě také přijedou, mohla bys tedy, Leničko, t'uknouti na srdce Boženčino, není-li v něm už někdo jiný!"

"Promluví s ní, Vojtiku, a myslím, že ji sem brzo uvedeš jako hospodyní. Už o pouti říkala, že se jí tady líbí. To nebylo nadarmo, Vojtiku!"

"Budeš ji mít také ráda, Leničko?"

"Budu, Vojtiku! Jsem ti povděčná, že volíš ji. Nepřeložíme si stébla křížem, a já, Vojtiku, chci ji být ve všem upřímně nápomocna!" —

Námluvy Lenčiny o jarmarce dopadly dobře. Boženka koupila Kopalovi jarmarku a sama mu dárek podala. Kopal nezůstal ji dlužníkem, a oba mlynáři si před návratem do svých samot ujednali, že nejbližší neděli přijede Vojtik

k Dohnalům, aby se dohodli, kdy má být svatba. Dohnal neopomenul při tom již napřed podotknouti, že jeho jediné dítě nebude bez bohatého přínosu, a že tedy Kopalova nevěsta nebude nevěstou chudou.

Druhého dne po jarmarce chytila Babuša Lenku hned po raném dojení a vedla ji do své komůrky. Otevřela starou pomalovanou truhlu, v níž si uschovala několik památek na svá mladá léta, a vyndala z ní plochý balíček, ovázaný stříbrnou nití.

"Dostala jsem jarmarku, Leničko!" řekla a staré oči se jí zaleskly radostí.

"Aj!" podivila se mlynářova sestra a přihlížela trpělivě, když Babuša roztřesenými rukama rozvažovala stříbrnou nit.

V obalu objevilo se velké marcipánové srdce s nápisem z bílého cukru: "Babušce!"

"Snad ne od Ignáce?" usmála se Lenka.

Babušin starý obličej zrůžověl rozpaky a ostychem.

"Ano, Leničko! Od něho!" řekla a podala dárek Lence, aby si ho prohlédla.

"Vidiš, Babušo, že se přece stal ten zázrak! Ale řekni, jak to přišlo?" —

"Poslechla jsem, jak jsi mi radila, Leničko. Když si Ignác v neděli chtěl přisívat záplatu na roztrženou nohavici, podívala jsem se na jeho neohrabané prsty a bylo mi ho pojednou moc líto. Jářku: 'Dej to sem, jehla patří do ženských rukou, a než napočítáš dvacet, bude záplata, jako když ji přilepíš.' Podíval se na mne, nemám-li ho za blázna, a když viděl, že se nesměji, podal mi klubičko nití, — kousek vosku a záplatu, uříznutou svoji kudlou. 'Nůžky nemáš?' vyjela jsem na něho dosti zhurta, — když jsem viděla, jak to ušmidlal cik-cak. 'I mám!' zabroukl a vyhrabal s bedničky na šití černé nůžky. 'Nic s tím neustříhneš, Babušo, moje kudla je ostřejší.'"

"Ty!" chtěla jsem říci "nemešlo", ale nešlo mi to nějak z úst. A tak jářku: "Když s tím neumíš, tak máš aspoň říci: 'Babušo, sem-

hle nebo tamhle, a bylo by to!" Zastýděl se a zapomněl mi podat kalhoty. "A myslíš, že to potřebuji na svou sukni?" rýpla jsem ho, držíc mu rovně přistřiženou záplatu před nosem.

"To ne, Babušo! Ty nechodíš nikdy roztrhaná, ale já tady doma jen jako hadrník. Obléknu se pěkně, jen když jdu do kostela!"

"Nebo k muzice!" — poškádlila jsem ho.

"Babušo, nehřeš!" řekl nesměle.

"Tak do hospody!" — zkoušela jsem ho.

"Arci, ty chytrá! To bych si toho byl našetřil na stará kolena!" nedal se.

"Na to je třeba mysliti, dokud je síla v údech!" řekla jsem s pochvalou, voskujíc koudelnou nit, aby se při šití netřepila.

"Já na to pamatoval už od začátku služby. A kdybych si byl nenašetřil, byl bych neměl mamince ani na pohřeb. Stálo to hodně, ale ukládal jsem dále — nu, a dnes Babušo", vstal a šel ke kufru. Při tom upustil roztrhané kalhoty, jež měl dříve rozprostřeny na kolehou. —

Hádala jsem, že mi chce ukázati knížku ze záložny a křikla jsem na něho dosti nevrle:

"Nech to tam, co je mi po tom, kolik máš!"

"Abys nemyslila, že jsem outrata, nebo že propíjím!"

Zvedla jsem kalhoty a dala jsem se do šití. Slyšela jsem, jak rachotí visacím zámkem u kufru, pak zaskřípěla petlice a panty zavržly.

Dívala jsem se na něho koutkem oka, jak opatrně vyndává nějaké kroniky a klade je vedle na zem. Naposledy vytáhl tenkou knížku v červeném obalu a přidržel mi ji před očima:

"Nu, přečti si, co to je!" řekl.

"Nevidím už dobře na litery", řekla jsem, neboť jsem se styděla říci mu, že jsem se nemohla naučit čísti.

"Stoji tu: "Knižka Občanské záložny", slabikoval.

"Taky mám takovou, ale je už ohmatanější", uklouzlo mi se rtů přiznání.

"Asi tam častěji chodíš!" pro-

hodil, ale ne závistivě.

"Nu — taky. Ale častěji se těším tím svým majetkem a myslím si, že aspoň na pohřeb bude, na vlastní hrob a na dřevěný kříž s tabulkou, aby lidé věděli, kdo pod drnem leží, aby ho pokřizovali a přečtli si aspoň tu poslední řádku pod mým jménem. Dám si tam napsat: "Ať odpočívá ve svatém pokoji. Amen". —"

Lenka ji poslouchala s dojetím a když se Babuša při pomyšlení na svůj hrob trochu odmlčela a podívala se na ni zavhlýma očima, pobídla ji povzbudivě:

"Jen vypravuj, Babušo, ráda tě poslouchám."

"Síla jsem a dělala jsem, jako by Ignác ani přede mnou nestál. Naslinil si trochu konečky prstů a pak, bera šetrně cípky listů, aby je neohmatal, pomalu je obracel.

"Je už skoro plná, — ještě půl stránky a musí mi dát novou. Po-dívej se!"

Bylo třeba navlíknouti novou nit a navoskovati ji. Ustříhla jsem ji z klubička, a když jsem ji přišpičatila, aby prošla uchem jehly, zvedla jsem hlavu a navlíkala.

"Nu, vidíš, kolik tam je?" byl zvědav, všímám-li si také jeho bohatství.

"Vidím, že máš prázdný už jen půl listu, jak jsi řekl."

"Ale také si přečti, kolik je tam peněz!" naléhal a ukazoval kloubitým prstem na poslední řádku. "Tady to je, ta platí!"

"Však tomu také rozumím, ale přečíst to nemohu, řekla jsem ti už, že na malé litery nevidím."

"Tak ti to řeknu, ale třeba mi nebudeš věřit!"

"Proč bych si o tobě myslila, že bys mne chtěl obelhati?" podivila jsem se upřímně.

"Právě, Babušo! Vim, že lež je těžký hřích a nebývá od ní daleko ke krádeži!"

Učila jsem v krku sucho i jakýs podivný tlak. Horko mne polilo, jako by na mne byl někdo pustil páru z velkého prádelního hrnce.

"Nenávidí lži!" povídala jsem si v duchu a styděla jsem se, že jsem ho obelhala, řkouc, že nemohu čí-

sti malé litery.

Šíla jsem rychle, aby se zdálo, že proto je mi tak horko, jak pospíchám.

Díval se mi na ruku, jak jsem ji zvedala a zas ji zlehka kladla k záplatě a zabodávala do ní jehlu.

"Mám tam pět tisícek!" řekl a čekal, podívám-li se mu do obličeje. —

"Je to dost — já mám sedm!" Nepozvedla jsem hlavy, ale sklonila ji níž k práci.

"To je hodně, Babušo! Arci, ty nekouříš, sklenici piva si nekoupíš, a to vydá za více let pěkný peníz", pochválil mne.

"Jen jestli je to opravdu", řekl za chvíli, když jsem mlčela.

"Nu, věřit nemusíš!" řekla jsem nedbale.

"Skoro!"

"Vidíš! A já ti uvěřila na slovo!" —

"Babušo!" naklonil se až k záplatě, jakoby se přesvědčoval, je-li dobře přišita. Ale tušila jsem, že chce říci něco, co mne hodně poníží. "Říkala jsi, že nevidíš na malé litery, ale dírka v uchu jehly je skoro stokrát menší, a navlíkneš do ní ajnc cvaj!" a zasmál se. — "Není to hezké, když někdo nemluví pravdu", promluvil káravě.

"Není, Nácku", — přisvědčila jsem a zabodla jsem jehlu do přišité záplaty. "Já jsem ti neřekla pravdu", přiznala jsem se.

"S tím čtením?"

"Ano!"

"Což toho bylo třeba?"

"Nebylo, Nácku, ale stydím se říci, že číst neumím. Do školy mne neposílali, nikdo si toho nevšiml, a rostla jsem jako takový planý šípek na mezi. Házejí mu ke kořenům jen kamení, sesbírání na polích, ale on přece neuschne, — a když přijde jeho čas, vykvete na něm plané růže!"

"Vidíš, čísti ses nenaučila, ale mluvíš hezky, jako bys to četla z kroniky. A jak ti jde šiti od ruky!" chválil mne, když viděl, že jsem mu zastříhla i obě oklepané nohavice a zapošila je.

"Taky hezky zpíváš, když chceš a když myslíš, že tě nikdo neposlouchá", hovořil rozvážně, jako

by chtěl říci nějakou moudrost.

"Tu mlynářskou — ne? Leničce se také líbila", pochlubila jsem se a napadlo mi, trochu ho pošádli. "Lenička řekla, abych si při zpěvu:

Moja galánka jako květ,
nemožem na ňu zapomnět
myslila, jak by ti asi bylo, kdybys byl tím synáčkem a já galánkou jako květ!"

Nezasmál se, ale řekl upřímně: "Bylo by mi smutno a nemohl bych zapomnět!"

"Ale to už nebude, Náčku!" — zasteskla jsem si.

"Nebude, pravda, tak jak je to v té hezké písničce. Jsme oba jako planý šípek na mezi, jak jsi to hezky řekla, a když po nás házeli kamením, nikomu nenapadlo zeptati se, nedělají-li nám bolest. Ale šípek, Babušo, je tvrdé bejlí, neublíží mu ani kamení, ani mrak, ani parno, a vykvetou na něm každoročně růžičky, i když je starší, nežli my. Teprve když ho podětnou a spálí, je po něm."

Přisvědčila jsem a bylo mi skoro do pláče. Ale řekla jsem: "Zde máš zašité plátěnký, tady jsou nití, vosk a náprstek", a podávala jsem mu ty věci. Vzal je, podíval se, jak jsem mu všechno pospravila a náhle — Bůh ví, Leničko, kde se vzala ta měkkost jeho hlasu — řekl:

"Máš dobré srdce, Babušo!"

"Dříve jsi mi nemohl přijít na jméno!"

"Ano," řekl, "protože jsi dělala, jakobys byla bez srdce. Ale dnes vidím, že to bylo z nějaké jiné příčiny."

"Také jsem myslela jako ty", — přiznala jsem se. "Ale Lenička mi řekla, abych hleděla své srdce najít, třeba bylo zahrabáno ve šterku a bylo již také tvrdé, jako kámen."

"Děkuji ti, Babušo! Dnes ti nanosím za to vody pro napojení dobytka, hnůj ti vykydám a všechno podestelu."

Kývla jsem jenom hlavou, neboť odmítnouti ho nebylo možné, aby ho to nezarmoutilo. A včera, když přijel z jarmarku, podal mi srdce, prý na radost, abych věděla, že na mne nezapomněl."

"Ten nápis na marcipánovém srdci již umíš čísti?" — usmála se Lenka.

"Umím, Leničko. Říkám si to podle těch literek každého dne!"

"Ignác tě naučí čísti i ve tvém vlastním srdci. Co je v srdci jeho, to už snad víš!"

"Vím", přisvědčila Babuša. — "Četl mi ze svých knížek podivné říkání o osiřelém dítěti a přijde k tomu, jak cizí máma,

"když má chleba dáti,
třikrát jej obrátí —"

dal se skoro doplácet a podíval se na mne usazenými očima, politoval mne řka: — "To je, Babušo, smutné říkání, chytne člověka za srdce a je mu hned k pláči, když sám poznal, jak je život sirotka smutný a těžký —"

"Z toho vidíš, Babušo, že i jeho srdce je dobré", poznamenala Lenka. —

"Je, Leničko. Zlý člověk by neměl s chudákem soucitu. Život je hned lehčí, přijde-li dobrý člověk a řekne: I mně je lito, když tě vidím trpět!"

"Taková útěcha potěší kdekoho, Babušo, proto ji nemáme nikomu odpírati."

"Člověk polituje i němou tvář a pomůže, jak by tedy nepolitoval člověka a nechtěl mu pomoci? — Pro tebe, Leničko, jsem proplakala mnoho nocí, když se ti to neštěstí tenkrát tady stalo, a teď zas, — když vidím, že se ani neusměješ, anebo jenom tak, jako by sis chtěla oddechnouti pod těžkým břemenem, je mi toho tuze lito. Dříve nebylo dne, abys nebyla zpívala, mleči vybihali večer se zanášky a stavěli se tamhle ke stavidlu u van trok, tam prý tě bylo slyšeti nejlepe.

"Můj Bože, to je hlas! Jako by anděl na nebi zpíval: za srdce to chytá, a člověku je, jako by ho nějaká kouzelnice volala do hloubky lesů, v nichž při měsíčku předou zakleté princezny na zlatých přeslicích stříbrné niti pro lesní víly", říkaly si mlečky, a hoši se chytali za srdce, aby se jim nerozskočila jako běhoun, když se složení rozletí naprázdno!"

"Jdi, jdi, Babušo!" kárala ji Len-

ka pro toto lichocení.

"Je to tak, Leničko, a jen Pán Bůh ví, proč je tu teď tak smutno o proč jsou tvé oči mdlé, jako bys každou noc plakala!"

"Zanedlouho se zase dočkáš veselejších dnů, Babušo. Bratr si přivede "Na valchu" mladou ženu, ta také ráda zpívá a hned tu bude jinak. Snad si i já s ní zapívám!" mínila Lenka.

"Má děvečko zlatá!" chytla ji Babuša kolem hrdla a přivinula ji ke své hruď. "Ty má ovečko ti chá a trpělivá, a přece s takovou bolestí v srdci! Co jsem se nalíbala těch tvých modrých očí, když z nich tekly slzičky malého lazářka, tak jsem je líbala dlouho, dokud se na mne neusmály. Leničko! Ukaž mi zase ta malá jezírka, abych se do nich zadívala a zeptala se, proč jsou tak smutná a kdo že v nich utonul, jenž byl drahý tvému srdci! Leničko, tehdy jsem měla ještě srdce v těle, tvá bolest je probudila, láska k tobě činila je tak šťastným — Leničko, dnes se k tobě vrací stará Nána, prosí tě pro Boha: Leničko, ukaž mi své oči, podívej se mi až do srdce, v těchto dnech snad jen Božím zázkakem zas probuzeného, abys do něho mohla ukrýti svůj žal a bolest! —"

A Babuša, objímajíc Lenku a štkajíc, líbala ji na čelo i do vlasů a konejšila ji, jako starostlivá chůva konejší dítě, trpící tíse —

"Babuško", zvedla k ní Lenka obličej orosený slzami. "Příčinou mého smutku není to, co si snad myslíš", řekla statečně a osušujíc si oči, vyvíjela se z jejího náruči. "Bůh seslal na mne bolestnou zkoušku a, Babušo, já s jeho svatou pomocí v ní obstojím!"

Babuša pochopila, že se jí nechce přiznati. Zarmoutilo ji to a řekla:

"Nechceš říci, kde je ta bolest a co tě bolí, Leničko. Arci! Nejsi již děvčátkem, které jsem chovala a které říkalo Babuši: "Sem polož ruku, Babušo, tady to bolí." — A tehdy kladla jsem zlehouchka těžkou svou ruku na tvůj kyčel", a Babuša dotkla se i teď šetrně boku Lenčina a zlehounka jej pohla-

dila. "A hned jsi přestala naříkat na bolest, a tvoje očka se usmála!"

"Ta bolest je tam ještě dnes, — Babušo! Tam je všechna moje bolest, i ta Boží zkouška!"

"Myslím, že jsem ti teď porozuměla, Leničko! A už se nebudu nikdy ptát, proč je zde tak smutno!"

"Neptej, Babušo! Nemluví-li se o bolesti, je jako by nebyla, protože ji nelze vidět, nepláčeme-li!"

"Ale k tomu je třeba, aby srdce ztvrdlo na kámen. Můj ty Bože! Kdož tomu všemu může rozumět? Jednou je člověk nešťasten, když

v něm bolest srdce ubije, a podruhé si zas nařiká, proč neprocitne, aby se aspoň na chvíli oddalo štěstí!" zabědovala Babuša.

"Proto je nutno umět srdci poručiti, Babušo!"

"Ale kdo to dovede?" pochybovala Babuša.

"Každý člověk se tomu musí naučiti, nechce-li, aby ho bolest umorila!" řekla Lenka vážně a odešla do stodoly, do níž Ignác zajel s vysokou fúrou suchého hrachu. —

(Pokračování.)

Sňatek na smrtelném loži.

Napsala: Hedvika Courths-Mahlerová.

Přeložila Julie Vlasáková.

Druhého dne svítilo slunce tak krásně a vábně, že Dora s výsknutím z lože vyskočila. Teploměr ukazoval dva stupně mrazu a bylo bezvětrno. Krásnější počasí k obmyšlenému výletu na letiště a k vyplutí vzducholodi se nedalo myslet. — Ve dvanáct hodin přijeli Wallnerovi autem k hotelu a vzali Sandersovy a Dianu sebou. Pak to šlo prudkou jízdou na letiště.

Když bylo předměstí opuštěno, zjevil se za lesním pruhem obrovský hangar, velké, pohyblivé stavení v širém poli, ve kterém byla vzducholod' uschována. Užší strana tohoto stavení vybíhala v ostrý uhel a byla obrácena proti východu. Protější, širší strana stavby byla zastřena obrovskou záclonou, uprostřed rozdvojenou. Před touto záclonou, stálo už několik automobilů, jejichž hosté již dovnitř stavení vešli. S úžasem vzhlíželi noví příchozí k této obrovské zácloně a prohlíželi si hangar z venku. Byla to pevná stavba, železná konstrukce byla dole cihlovým zdivem a nahoře nesčetnými okny vyplněna. Velký, okrouhlý příkop, v průměru osy hangaru, obstupoval stavení, dotýkaje se pouze obou

konců podlouhlé stavby, po stranách, daleko od jejích boků odbíhaje. V mezích tohoto příkopu mohlo býti stavení podle potřeby otáčeno. Železná kolej, po které mohutné podložky pobíhaly, na kterých celá stavba spočívala, odrážela se jako obrovským kružítkem vykroužená od bílého, sněhového poprašku. Stranou od mohutné záclony vstoupili pak vedlejším vchodem do hangaru. Nevýslovně rozsáhlým jevil se vnitřní prostor udiveným divákům.

Dora vykřikla překvapením, když uprostřed tohoto prostoru viděla vznášeti se vzducholod', jako ohromnou obludu. Byla to ale opravdu ohromující podívaná. Žlutý obrovský balon lanovím a četnými, pískem naplněnými pytly k zemi připoután, neboť by se jinak byl ke stropu vznesl a se poškodil.

Na druhém konci vnitřního prostoru stála skupina lidí blížejší přednější gondole. Bavili se živě a hlasitě, až se to ve velkém prostoru rozléhalo.

Sotva byl příchod naší společnosti zpozorován, již pádil nějaký velocipedista prostorem; těsně

před Dorou Sandersovou seskočil pevně a pružně s kola.

Byl oděn hnědě pruhovaným sametovým šatem — inženýři nazývají tyto praktické obleky do práce žertovně "plechové" — pevně sedící sportovní čapkou, do týla pošoupnutou, košili s otevřeným límcem, jednoduchou jehlicí spojeným. V tomto šatě vypadal rozhodně výhodněji než-li ve fraku. Dora udivením zbledla a pohlížela k němu s velikým účastenstvím. Zde, v tomto okolí, v tom jednoduchém praktickém obleku, vypadal zcela jinak než-li včera v tanečním sále. Imponoval jí rozhodně svým jistým a klidným vystupováním.

Kdo chce muže řádně ocenit, musí je pozorovat při práci. A zde v tom rozsáhlém prostoru dýchal všechno obrovským dechem. Co lidský duch vymýšleti, co lidská ruka provést mohly, to zde bylo vtěleno, a s úctou se muselo vzhlížeti k těmto mužům, kteří v boji s dosud nepřemoženým živlem své nejlepší síly obětovali.

Když Alexandr Heinzius před Dorou s kola seskočil, kterých inženýři používali, aby rychle dlouhou cestu hangarem vykonali, a k pozdravu čapku se svých hustých, světlých vlasů sejmul, její srdce silně zabušilo. Její oči zazářily, když svoji malou, chvějící se ručku do jeho vložila. On pozdravoval pak celou společnost a vedl ji prostorem k zmíněné již zde shromážděné společnosti. Na půl cestě přikvapil jim Adolf Heinzius naproti. Byl oděn tak jako jeho bratr. Když Zuzanu Wallnerovou pozdravoval, smál se plným obličejem a stiskl její ruku tak silně, jak ustáleným obyčejem vlastně nebývá. První již přítomná společnost sestávala z Hildy a jejích rodičů, Dr. Hazlera, hejtmana Kronera, ředitele dílen Seifert a Schuberta, mimo několika inženýrů a třech pánů, kteří také se výletu účastniti chtěli. Nastalo vzájemné pozdravování a jejich hlasité poznámky prozrazovaly netajený obdiv a úžas.

Několik dělníků bylo zaměstnáno u pískem naplněných pytlů, —

kteří jako přítěž pod gondolami visely. Vedle obrovské vzducholodi se vznášel menší pokusný balon s dlouhým ohonem, jako směšné a neohrabané dítě vedle majestátní matky. Sloužil k tomu, aby předem jsa vypuštěn, směr větru prozrazoval.

Dr. Hazler a hejtman Kroner vězeli již v černých, kožených a teple podšíváných oblecích. Jenom hlavy neměli dosud do kapucí zahalené. Jeho nevěsta stála vedle Dr. Hazlera a držela se jeho ruky. Byla zahalena do velkého, přílehavého pláště z kožešin, i na hlavě měla kožešinovou čapku s automobilovým závojem. Byla pobleblá, jinak se ale jevila klidnou a odhodlanou. Před dvěma hodinami byli tito mlaďáci lidé slavnostně oddáni. A nyní tedy měla mladá paní svoji příslušnost ku svému choti tím dokázati, že jej nespolehlivým živlem doprovázela, jehož podmanění si za své povolání zvolil. Občas stiskl Dr. Hazler svoji choti ruku, a jeho obličej se rozjasnil. Pak se usmíval sebevědomě a odhodlaně.

Matka nevěstina vypadala rozhodně ustrašeně a nespolehlivě, a také otec nevyhlízel klidně. Jakkoliv si svého zete velmi vážili, bylo by jim bývalo přece milejším, kdyby si byl méně nebezpečné povolání vyvolil, a kdyby byl aspoň na svém nestál, aby ho Hilda na dnešním výletu doprovázela.

Společnost si prohlížela gondole, vrtuli a stroje.

Alexandr Heinzius se vyšvihl do úzké chodby, která přímo pod balonem jednu gondoli s druhou spojovala. Prohlížel všechny stroje, zkoušel všechny záklopy a přesvědčoval se, jestli všechny signálové přístroje, kterými se prostřední, vůdčí gondola s druhými cestou dorozumívala, bezvadně se pohybují.

Pak byly k prostřední gondole přistaveny dva žebříky těsně vedle sebe. Nejprve vystoupil hejtman Kroner. Druhé osoby, které k obsluze vzducholodí cestou potřebny byly, obsadily gondole. — Pak vystoupil mladý párek vedle sebe, když byla Hilda svoje rodiče obejmula a políbila.

Diana stála stranou. Pozorovala se zvláštním pocitem, jak Dr. Hazler svoji mladou paní opatrně vedl a jak ji pevně k sobě přivinul a s jakým žhoucím pohledem na jejím bledém líčku spočinul, když ji přes zábradlí u gondoly přehoupil.

Pronikla ji nezkrotitelná, horoucí touha. Jak krásným a žádoucím se jí jevilo, v úzkém spojení s milovaným mužem nad zemí, k nebesům vzlétnouti. Ano — i ona by měla tolik odvahy podobnou cestu podniknouti, kdyby jí Lotar ochraňoval a vedl.

Když si tyto myšlenky uvědomila, zarděla se sama nad sebou. Lehký vzdech unikl jí z prsou. — Nepozorovala, že ji hejtman Kroner pozdravoval a že jeho oči s obdivem na ni spočívaly. Dora a Zuzana stály vedle sebe a držely se pevně za ruce. Přihlížely udiveně přípravám, které se před jejich očima děly. Jejich mladá srdce tloukla silně a nepokojně. Vždy zabloudily jejich zraky za bratry Heinziovými, kteří ale nyní neměli času se s nimi zabývat. Nesúčastnili se sice vzestupu lodí, poněvadž svá místa hostům postoupili, a pouze obmezený počet osob byl dovolen, ale museli přípravy činiti a na dělníky dohlížeti. K letu samému nutni nebyli.

A nyní byla obrovská opona rozhalena, nesmírný východ z vnitřního prostoru byl volným. — Přítěž byla na povel odstraněna. Všechno bylo hotovo. Jako obrovská obluda byla vzducholod' rukama lidskýma po zpátku vytlačena z hangaru.

Pozvolna, v šikmých, sem tam směřujících liniích vystupovala výše a výše. Dva bílé šátky vlály nad pažením střední gondole, přes které pouze hlavy cestujících vyhlížely. — Se zvláštním, vrčivým hlukem pracovaly stroje, asi tak jako automobil. Výše a výše stoupala vzducholod' klidně jako obrovský pták v nekonečném prostoru se vznášejíc, jistě a elegantně. Nyní nevypadala už tak obrovská a nemotorná. — Byla ve svém živlu jako ryba ve vodě.

Když dosáhla jistě výše, dala se určitým rovným směrem k východu. Cesta měla potrvat dvě ho-

diny. —

Rodiče Dory a Zuzany těšili postrašené rodiče Hildy, kteří se nemohli ubrániti slzám, když lod' z obzoru zmizela. Pak se také objevili bratři Heinziové.

Alexandr se přiblížil k matce Hildy. — "Neplačte, milostivá paní, za dvě hodiny máte paní dceru zdravou a veselou opět zde," pravil, těše ji.

Stará dáma na něho pohlédla prosebně.

"Rekněte mi, pane doktore, — nemůže se opravdu nic přihodit?" ptala se stísněně.

"Při tomto tichém, slunečním počasí zajisté ne. Mějte k nám trochu důvěry. Myslíte, že by Dr. Hazler vaši paní dceru nějakému nebezpečí vystavil? Je u něho nahoře tak jista, jako my zde dole. A nyní na to raději ani nemysleme. Prosím, panstvo, aby do naší malé jídelny vstoupiti ráčilo a nám dovolilo, je šálkem kávy a sklenicí vína pohostiti. Bud'te na jednoduchost připraveni. Nemohu se ani za velmi dobrou kávu, ani za vkusné náčiní zaručiti. Ale přichází to od srdce, a čekání uběhne rychleji." —

Mladé dámy byly na jídelnu velmi zvědavý. V pravo a v levo byla uvnitř velikého prostoru řada malých světniček. V nich byly pracovny, kreslírny, strojovny pro elektrické osvětlení a pro pohyb celé stavby, také krejčovna pro balonové obaly, šatny a prostředky k umývání umístěny, též kuchyně a vedle ní jídelna pro inženýry.

Hangar stál daleko od lidských obydlí, proto bylo zde o kuchyň k jednoduchému stravování postaráno. —

Jídelna byla dlouhý, úzký prostor, zařízený dlouhým stolem a rákosovými židlemi, jichž počet k umístění malé společnosti právě dostačoval.

V koutě stála železná kamna, v nichž vesele hořel oheň. Těmto kamnům nejbližší místa byla jednoduchým stínítkem proti velkému žáru chráněna.

Proti kamnům v druhém rohu stála malá skříň, v níž bylo uschováno několik lahví s vínem a liké-

ry a několika bedničkami doutníků a cigaret.

Nad vchodem visely fotografie vzducholodi. Okolo po zdích byly obrazy balonů a letadel rozvěšeny, a nade dveřmi do kuchyně vedoucími, skvěla se karikatura kocoura, který s krysou v náruči po taliři se prochází.

Nad stolem umístěn byl ventilátor k odvádění kouře. Patrně vykonal před příchodem dam svoji povinnost, neboť vzduch byl úplně čist.

Se smíchem pohlížely dámy na bíle prostřenou tabuli. Na ní stály dva košíčky s chlebem a holandskými suchary, vedle v porcelánové nádobce máslo.

Popelníčky, stojánky na zápalky, pepřenky a slánky byly dle potřeby po stole rozděleny a před každou židli nacházel se kávový přístroj.

Jak skromní jsou tito mužové činu a práce, myslila si Dora, když Alexandr s úsměvem tvrdil, že chléb s máslem velmi dobře chutnají, má-li člověk hlad.

Diana myslila opět na Lotara. Ten se musel ve svých nárocích ještě více uskrovnit, nežli tito pánové. —

Alexandr světil večer před tím Doře zcela otevřeně, že on, i jeho bratr Adolf se velmi brzy o své živobytí museli starat, neboť jejich rodiče žili ve skromných poměrech a měli ještě tři mladší děti na starosti. Pohlížela přes stůl do jeho energického obličeje a v očích se jí zamžilo. Jeho oči zářily a on cítil instinktivně, že malá, veselá Dora také vážných a hlubokých citů je schopna. Připadalo mu, že ji může myšlenky z očí vyčísti. — Tyto mladé, velmi elegantně oděné dámy se ostatně dost nápadně v této jednoduché, ba chudé místnosti s holými stěnami vyjímaly.

Zuzana žádala vesele, aby byla pohostěna chlebem a máslem. Druzí souhlasili a oba bratři si hráli za smíchu a žertů na hostitele. Veliká konvice kávy — Dora dokonce tvrdila, že je tak veliká, jako balon, objevila se na stole, vedle menší konvice s mlékem, přinesené z kuchyně nikoliv číšníkem, nýbrž dělníkem.

Bylo nyní pravidelně stolováno, dokud nebyla konvice vyprázdňena. Dámy tvrdily, že jim nikdy tak nechutnalo. Na odvetu pozvala paní Wallnerová pány inženýry příští neděli ke stolu. Se zřejmým potěšením přijmuli bratři toto pozvání, které později i na hejtmana Kronera rozšířeno bylo.

Tak uběhly rychle ty dvě hodiny, které k letu vzducholodi byly určeny. Rodiče nevěstiny byli plni nepokoje a dávno již se ven odebrali a po obloze se rozhlíželi, zda-li se loď již nevrací. Nyní se také všichni druzí ven odebrali. — Na zvláštní přání Dořino rozkázal Alexandr, aby se celá budova částečně otočila. Jednoduchý tlak na kladku přivedl celé ústrojí do pohybu. Podložky pod budovou pohybovaly se pomalu po kolejkách a celý kolos se otáčel se všim obsahem. Na pokyn byl pak celý pohyb opět zastaven.

"Již se vrací — již se vrací", zvolala matka nevěstina ve velkém rozčilení.

Všechny oči se obrátily k modré obloze. Vzducholod' se blížila nad stromy blízkého lesíka, klidně a majestátně, slunečním světlem ozářená. Čistě se její obrysy od oblohy odrážely. Bylo už také slyšet vrčení pracujících strojů. Zřejmě bylo viděti otáčení vrtule.

Tiše a přímočárně mířila loď k hangaru. Pod střední gondolou visel červený praporec na znamení, že chce přistáti.

Dělníci, kteří při tom měli pomáhati, shromáždili se kolem bratří Heinzů. Znenáhla se snášela loď opět v určitých směrech sem a tam. Vždy větší se jevila očím těmi pohyby zaujatých diváků.

Opět bylo lze pozorovati mávání šátky, přes pažení gondole byly opět hlavy cestujících viditelné. Povel se rozlehl, sta rukou se zdvihlo, aby se chopilo a zadrželo tu obludu a ji pak lanovím opět do vězení zavléklo.

Teprve když byla ve vnitřním prostoru stavení uzavřena, zdála se opět svých rozměrů nabývat. Krátce trávící dupání těžké obuvi zaměstnaných dělníků na dřevěné podlaze hangaru, ostré povely a vrčení a hlčení strojů se vzájem-

ně pronikaly, pak byly stroje zastaveny, pískové pytle zavěšeny a nastalo utišení. Málo minut později vyzdvihl štěstím a pýchou zářící Viktor Hazler svou mladou paní a vložil ji do náruči radostí plačící matky, která své dítě nedůvěřivě ohmatávala, zda-li je celá a nepoškozená.

Dr. Hazler se smál, až se mu jeho bílé zuby z opáleném obličeji blýskaly.

"Matinko — bylo to krásné, obdivuhodná plavba", zvolala mladá paní jásavě a pohlížela pyšně a blaženě na svého chotě.

Zuzana a Dora se ze samého rozčilení objaly. Čím byly tak rozčileny, samy dobře ani nevěděly, ale všechno, co se před jejich zraky odehrávalo, působilo mocně na jejich city. Bylo jim okolo srdce tak slavnostně, jako by se Bůh ví čeho divotvorného právě dožily, co se ani více opakovati nemůže a nikdy zapomenouti nedá.

"Doro, Hilda je přece závidění hodná," šeptala Zuzana.

Dora snívě přisvědčovala. "Ano, já myslím, že je velmi šťastnou." —

Hejtman Kroner přistoupil k Dianě. Vyslovila mu svůj obdiv nade vším, co viděla. Ale její myšlenky bloudily však mimo hovor a zalétaly toužebně daleko, daleko — do chudického stanu — k osamělému Lotarovi.

Jakmile bratři Heinziové opět byli volni, přistoupili k oběma sestřenicím.

"Nedostaly dámy také chuť k malému výletu vzduchem?" tázal se Adolf se smíchem.

Zuzana vzdychla si z hluboka.

"Včera bych vám byla na tuto otázku rozhodným 'ne' odpověděla, ale po všem, co jsem viděla, nezdá se mi ten pokus tak strašlivým. Ta jistota v letu a ve všem působí na diváka velmi konejšivě."

Dály se přípravy k návratu.

Rozloučení s inženýry a hejtnem Kronerem bylo velmi srdečné.

Když Alexandr Heinzius Doře do vozu pomáhal, podržel její ruku, kterou mu podala, déle ve své, než bývá zvykem.

"Zítřka se opět uvidíme", řekl

tiše.

Obrátila své růžové lice k němu a vřelé stisknutí jeho ruky jemným protitlakem opětovala.

"Ano — zítra na shledanou!"

Také Heinzius se v poslední chvíli velice horlivě Zuzanou zabýval.

Konečně automobily odjely.

Hejtman Kroner prohodil nějakou žertovnou poznámku vůči oběma bratrům a odešel dovnitř, aby si tam objednal horký grog.

Alexandr a Adolf Heinziusové se chvíli dívali za vzdalujícími se automobily. Pak se podívali vzájemně do očí.

"Poslyš, Alexandře — kéž bych nebyl tak chud! Tahle milá malá Zuzana Wallnerova byla by žena po mé chuti. Tak rozkošné, svěží děvče! Je mi docela podivně okolo srdce."

Alexandr se smál a vyhodil svou čapku do výšky.

"Také ty, můj Brute!"

Adolf přisvědčil.

"Ty jsi se samosrozumitelně do malé Dory zahleděl?"

"Tak samosrozumitelné to ještě není."

"Ale já jsem to pozoroval, — vždyť tě znám."

"No tak — ano! Je to milé děvčátko a líbí se mi velice."

"Ale také asi nedosažitelné. Tihle lidé jsou, myslím, přímo nedovoleně bohatí. — Z toho nám štěstí nevykvetí!"

Alexandr pohodil hlavou.

"Eh co! Odvážlivému patří svět. Konečně, jsme také k světu, a děvče, která nás dostane, nebude muset litovat. Jenom ničemové jsou skromní. Tak jako bych si nevzal děvče pouze proto, že má peníze, tak také nenahližím, proč bych se do rozmilé dívky nesměl zamilovat, jenom proto, že je bohatá. — Po věnech se přece při tom nesháníme."

"To jistě ne."

"Nuže tedy — můžeme se s klidným svědomím do našich rozkošných družiček zamilovat. Já za nic neručím, bude-li ta malá Dora zítra na mě opět tak líbezně pohlízet jako dnes."

Hanuš se zavěsil do rámě bratřova.

"Nyní se ale vložme do práce, neboť máme zítra dovolenou."

"Dobrá, vyříd' me tedy svoji úlohu."

"Pozoroval jsi, že hejtman Kroner oči z té krásné paní ze Steinachu nespouštěl?"

Alexandr pokrčil rameny.

"To není nebezpečné; obdivuje se pouze její kráse."

"Může být. Ale víš co? — Tvůj přítel Lotar ze Steinachu musí své věci býti nad míru jistým, že svoji rozkošnou paní tak bezstarostně zde samotnou ponechává."

"Kdo ví, je-li tak bezstarostným. V tomto manželství není něco v pořádku."

"Myslíš?"

"Jsem přesvědčen. Dora Sandersova mi vypravovala, že paní ze Steinachu nebyla vždy tak krásnou, jako je nyní; spíše opak toho. Padla poznámka, která ve mně vzbuzuje náhled, že toto manželství bylo uzavřeno pouze následkem nějakého zevnějšího tlaku. — Představ si, když Lotar ze Steinachu do kolonií odcházel, byla jeho paní sotva sedmnáct let stará a mimo to těžce nemocná. Byla s ním na smrtelné posteli oddána. — Kdybych Lotara tak dobře neznal, musel bych myslet, že se prodal."

"Nu dovol, tato rozkošná paní neměla zapotřebí koupiti si muže."

"Mohlo by se myslet, ale Lotar byl vždy dosti necitlivým vůči ženským vnadám, ačkoliv ho ženy zvláště významovaly. Já se pamatuji, s jakým zájmem všechny dámy po něm se ohlížely, kdykoliv jsme se na ulici objevili, ačkoliv on sám si jich hrubě nevšímal. Ale nechme to — jsou to delikátní záležitosti a přeji pouze jemu a jeho líbezné paní, aby se jejich osud po jeho návratu šťastně utvářil."

Vstoupili do budovy. Alexandr jel na kole až k druhému konci prostoru bez ohledu na lanoví a kusy dřev na zemi ležící.

A nyní nastala namáhavá práce, dokud nebyla vzducholod' opět úplně očištěna, prohlédnuta a v pořádek uvedena.

Až do večera trvalo toto zaměstnání, pak teprve opustili oba bratři tato místa a navrátili se

městskou drahou domů. —

Na svatbě druhého dne se bratři nikterak netajili vůči svým družičkám, že na ně učinily mocný dojem. Milostné nitky se navazovaly. —

A když pak následující neděli bratři Heinziusové a hejtman Kroner ve wallnerovské vile hostmi byli, bylo lze již jakousi důvěrnost mezi oběma páry pozorovati.

Diana musela se chtít nechť s hejtmanem Kronerem zaměstnávat, jehož ohnivé dvoření ona svou dovednou žertovností odrážela, — tak že se stal opatrnějším. Zuzana a Dora se jí ale samy upřímně se svou probouzející se náklonností svěřily.

Když pak obě mladé dívky po odchodu obou bratrů a hejtmana Kronera s Dianou na chvíli samotny zůstaly, musila tato výlevy jejich nadšení vyslechnouti. Zuzana prohlásila Adolfa Heinziusa za nejpříjemnějšího člověka, to samé mínění měla Dora o Alexandrovi. Zároveň byly obě shodny v tom, že oba bratři jsou ze všech mužů, které dosud seznaly, nejzdatnější a nejlepší.

S úsměvem naslouchala Diana těmto chvalozpěvům, a když konečně se k slovu dostala, řekla škádlivě:

"Již vidím, že vy obě také podniknete svatební cestu vzducholodí." —

Sestřenky se smály rozpačité a Dora si vzdychla:

"Až do toho dne ještě mnoho vody uteče."

Zvláštní "náhodou" se v následujících týdnech scházeli bratři Heinziusové s oběma sestřenkami při každé příležitosti, na ledě, v divadle a ve společnosti. A vždy větší bylo radostné překvapení z tohoto shledání. Rychleji než jindy, uplynuly týdny, které byly Sandersovými k pobytu v Berlíně určeny. Návrat domů se blížil. — Ještě jednou se měla Dora s Alexandrem setkat u malé hostiny v hotelu, kterou rodiče svým nejbližším přátelům a známým pořádali. Ze byli oba bratři Heinziusové též pozváni, o to se Dora už postavala. —

Půl hodiny před hostinou, vklouzla Dora již v úplné toiletě do pokoje k svému otci.

"Tatičku, můžeš mi věnovat několik minut?" pravila, objímajíc jej.

Starý pán seděl u psacího stolu, kdež nějaké dopisy vyřizoval. Obrátil se s úsměvem ke svému jedináčku.

"Nuže, spust', Dorinko. Co pak máš na srdci? Chceš peněženice svého otce ještě v rychlosti trochu ulehčit?"

"Ne, tatičku. Já bych tě jenom prosila, abys někoho na léto do Buchnova pozval", pravila a skrývající svou hlavinku na jeho prsou.

Sedla mu na kolena, vzdor své vzdušné toiletě, neboť věděla, že pak bývá zvláště slabým a povolným vůči ní.

Starý pán se usmíval a hleděl s potěšením na svou dcerušku.

"Nuže, Dorinko, koho bys tak ráda měla v Buchnově. — Mám hádat?"

Kývala hlavou a políbila ho. — Tvářil se, jako by hluboce přemýšlel. —

"Snad hejtmana Kronera?"

Dora vrtěla hlavou.

"Co pak toho — to už je starý pán."

"Starý? No dovol, kdyby to tak slyšel. Tak to tedy musí být někdo mladší — a každým způsobem asi muž?"

Přisvědčila.

Papa Sanders věděl docela dobře, koho má na mysli, ale dělal, jako by dále vážně přemýšlel.

"Myslíš snad referendara Roderera?"

"Ale, papá — to je takový nudný člověk!"

"Tak? To už mi to musíš sama říci. Snad to nebude jeden z bratrů Heinziusů?"

Zastřela si rukama obličej.

"Ten je to, tatičku!"

"No — no, dívko! Snad se nebudeš o takového 'větroplacha' zajímat?"

Dora pozdvihla bojovně hlavinku. —

"Větroplach! To tě musím už velmi prosit, tati, jsou to dva velmi vážní a neohrožení muži."

Zatahal ji za ouško.

"Nedurdi se, já ti věřím. 'Větroplach' se vztahovalo pouze k jejich povolání. Tak, kterého z těch dvou mám pozvat?"

Kroutila mu knoflíkem u kabátu.

"Viš co, pozvi oba. Tak nejlépe okolo letnic, to je pak také Zuzana se svými rodiči u nás. To by bylo nejlépe. A Lotar ze Steinachu už také bude na Dorneku. Alexandr Heinzius je s ním velmi spřátelen, budou se ze shledání oba radovat."

"Postup na celé čáře! Co ale tomu řekne matka, když jí tolik hostů na krk přivedeme?"

"Matka je srozuměna."

"Tak ty jsi si to už zajistila?"

Smála se.

"To se rozumí, pro takové věci je vlastně matka nejvyšší rozhodčí." —

"Podle toho není mé svolení ani nutným?"

"Je, je, tatičku. A není-li pravda, pozveš bratry velmi přívětivě a upřímně, aby cítili, že jsou vítáni."

"Co pak víš, jsou-li mi vítání? Já jim oběma mnoho nedůvěřuji. Co pak, kdyby jednomu z nich napadlo mi Dorinku unést balonem, jako se stalo paní Hazlerové. Ne, ne, to se nestane!" žertoval.

Měla rozpustilou odpověď po ruce:

"Tak ti slibuji, že nepoletíme, když tomu nechceš."

Dora políbila ještě jednou otce a odběhla.

"Dobře, teď je vše v pořádku."

Půl hodinky později seděli Sandersovi se svými hostmi v menší hotelové místnosti u stolu. Dora seděla arci vedle Alexandra Heinzia, Zuzana vedle Adolfa.

Podle Dořina přání pozval otec bratry Heinziovy ihned, jakmile se objevili; pozvání bylo s největší radostí přijato, zvláště od Alexandra, tak že si mohl starý pán mysliti, co chtěl. Následkem toho ani žádný žal z loučení povstati nemohl, když bylo shledání zajištěno. Hostina uběhla v nejveselejší náladě a při rozchodu oči Dořiny zrádně zářily. Alexandr držel její ruku pevně ve své.

"Na shledanou v Buchnově. — pane doktore," prohodila po tichu.

"Na shledanou, má milostivá slečno a prosím, nezapomeňte na mne", odvětil zcela vážně.

Zavrtěla hlavou.

"Ne, nezapomenu. V Buchnově je klid, tam není mysl tak rozptýlena, jako v Berlíně."

"Doufám, že o sobě časem něco prostřednictvím vaší slečny sestřence zaslechne, kterou bohda občas uvidím."

Dora vzdychla. "Ach — ano — Zuzana je —". Ulekla se a ztichla. Chtěla říci: "Zuzana je šťastnější, zůstane zde." On jí ale přece porozuměl a přitiskl svoje rty na její ruku. A když tak zmateně a zardělá před ním stála, — myslil si: "Ty jsi pošetilec, že ji necháváš odcházet, aniž jsi si šťastí úplně nezajistil."

K tomu bylo ale už pozdě, museli se rozloučiti.

Druhého dne Sandersovi s Dianou odcestovali. Wallnerovi byli na nádraží. Dora objala Zuzanu a štkala.

"Ach, Zuzano, jak ti závidím, že smíš zde zůstat!"

Zuzana ji pevně k sobě přivinula. "Upokoj se, Doro, já budu Alexandru Heinziovi vždy o tobě vypravovat, kdykoliv se sejdeme."

"A napíšeš mi také každé slovo, které o mně pronesl?"

"Zcela jistě."

"A pozdravuj ho ode mne!"

"Nyní již pojď, Doro, a vstup do vozu, nebo odjede vlak bez tebe", nutila Diana.

"Necht' odjede", vypravila ze sebe Dora, polo smíchem, polo plačky. Vstoupila ale přece a brzy na to dal se vlak do pohybu.

— — — — —

Diana byla na Dorneku jako vždy s radostí přivítána. — Strýc Heřman a teta Brigita postrádali svou milou dcerušku v těchto týdnech velmi bolestně.

Teta Brigita jela sama na nádraží, aby si ji domů přivedla. Uvítání se neobešlo bez hlučnosti a radostných výkřiků staré dámy. Jako pírkó vynesla mladá paní ze železničního vozu a přitiskla ji silně k srdci.

Diana se rozloučila s rodinou Sandersovou a přislíbila v několika dnech Buchnov navštívit. Pak

se jelo klusem domů.

Obličej strýce Heřmana zářil radostí, — když k němu Diana přispěchala.

"Zde jsem opět, zlatý strýčku", volala, srdečně ho libajíc.

Zaštkal, neboť jej slzy dusily.

"Mé zlaté slunéčko, chvála Bohu, že tě opět mám. Bez tebe schází Dorneku slunce."

Hladila ho po ruku. "Nyní ale tak brzy neodjedu, strýčku Heřmane, snad už nikdy. Myslím, že jsem byla naposledy v Berlíně."

Pohlédl na ni tázvě a teta Brigita zvolala udiveně:

"Ooho, má ovčíčko, proč pak? Nelíbilo se ti tentokrát v Berlíně?"

Diana vložila ruce na ramena tetina:

"Ach, ano, bylo to velmi krásné, a zajímavé. Všelicos jsem zažila a viděla. Budu vám mnoho o tom vypravovat. Ale na konec je to všechno stejné. A pak — mě schází v Berlíně tvoje hromobití," doložila žertovně.

Teta Brigita potřásala rameny. "Ty nezbedo, chceš se svojí tetě posmívat?"

"Opravdu ne, já postrádám skutečně již při snídani tvůj občerstvující pochod domem, provázený pilností podporujícími fanfárami."

"Tak? A pouze z té příčiny, aby ti tato ranní hudba neušla, nechceš více do Berlína?" ptala se teta Brigita s dobromyslnou ironií.

"Snad mám ještě jiné příčiny."

Oči Heřmana ze Steinachu tajně pátraly, s jakými city se Diana domů navrátila. Přišla-li tak, jak odešla — nebo vstoupil muž v dráhu jejího života, který se jí stal nebezpečným. Nemohl tomu uvěřit, neboť pak by se ukázaly všechny jeho domněnky, týkající se jejích citů k Lotarovi, falešnými. Ale docela jist své věci nebyl.

Teta Brigita hleděla udiveně.

"Jiné příčiny? Nuž, vyzrad' je a neskrývej se za tajemnými narážkami."

Diana dělala žertovně vážný obličej.

"Je to tajemství, teto Brigito, ale ne moje vlastní. Jestli mi ale slavně mlčenlivost slíbíte, pak vám je prozradím."

"Tot' se ví, že slibujeme, a nyní ven s ním."

Diana objala jednou rukou strýce a druhou tetu a prohlásila s teatrálním šepotem: "Dora a Zuzana se smrtelně zamilovaly — a se zamilovanými lidmi se nic moudrého nedá podniknouti."

Starým se velmi ulehčilo.

"Ejhle! Vypravuj, mé dítě!" — volala teta nedočkavě.

Diana položila prst na ústa.

"Prozatím ani slova. Nejprve se musím převléknouti, pak mám hlad. Až bude ten ukojen, začnu s vypravováním o Berlíně."

"Tak pospěš, díblíku. Budu co nevidět troubit ke krmení," řekla teta.

S upřímným smíchem políbila Diana ji i strýce na ústa a šla do svého bytu. — Bylo jí milo a příjemno u srdce, že je opět u těchto dvou lidí, a vůbec doma. Už se jí stýskalo, milovala svůj domov i lidi v něm, jak pány, tak sloužící, i lidi ve vsi od pana faráře a učitele, do poslední babky v obecním domku. Zнала je všechny, často se ve vsi objevila s náručí balíčků, rozdávala dárky i peníze, — nebo Žofka s košem na každé ruce odnášela do vsi naplněné sáčky potravín i pečiva, nebo kterémukoliv nemocnému silicí polévku, či lehký sladký moučník.

"Ach, doma je přece nejlépe, Žofinko", oddychla si, usedajíc v bílém plášti před zrcadlo, když Žofka s hřebeny v kapsičce své bílé zástěrky rozplétala bohaté vlasy své mladé velitelky.

"Ba jistě, milostivá paní," svědčila Žofka horlivě. "Už se nám všem po milostivé paní stýskalo. A hlavně panu strýčkovi, myslím, že si v notýsku napsal čárky a denně jednu přeškrtl," doložila humorně, pročešávajíc dlouhé vlasy mladé paní.

"Milý strýček! Také jsem ho litovala, že jsem ho na tak dlouhou dobu opustila, a věř, Žofinko, že to bylo už naposledy. Co je mi po Berlíně a všech lidech tam. Hodní lidé to jsou, je to pravda, byli ke mně roztomilí, ale neznám jich tak, jako znám zde všechny, snadno jsem se od nich loučila", odpovídala Diana a náhle se zeptala:

"A co Lotynka?"

Žofka se blaženě usmála. Ano, Lotynka. To bylo tak krásné, roztomilé dítě, které měl každý rád, jen jeho vlastní otec je nemiloval. Byl to správce pily, pěkný, urostlý muž, kterému zemřela vášnivě milovaná žena po prvním dítěti. A on, nešťastník, na ubohé bezmocné děcko tak zanevřel, že zavinilo smrt ženy, která byla obsahem jeho života. Cizí, najaté, stále se měnící osoby, staraly se o malou Lotynku, opuštěné děvčátko, které již v kolébce po všech rukách sahalo, jen vlastní otec se od něho odvracel a nevšímal si třepetajících se ručiček, po něm se vztahujících.

Jednou, když už Lotynka uměla běhat, přicupitala k tatínkovi a položivši teplé ručičky na jeho ruku, šveholila důvěrně:

"Tati, tati!"

Ale bledý, zasmušilý muž vstal a s povzdechem, dítěte si nevšímaje, odešel z pokoje a Lotynka, přitisknuvši k sobě kočku, hleděla jí zarmouceně do zelených očí a řekla: "On nechce, vidíš, že nechce."

Svědčyní tohoto výstupu byla nově přijmutá služka, dobrosrdečná bytost, která se nad tím rozplakala, a každému to vypravovala, i Žofce, při setkání ve vsi a ta zase ráda podobné historky vypravovala doma v zámku a tak se o tom dozvěděly stará i mladá paní na Dorneku. A nyní se Diana na Lotynku ptala a Žofka se blaženě usmála.

"Stal se zázrak, milostivá paní, to mi můžete věřit," pravila pak hlasem a vzezřením osoby, která chce pronést vážnou, hlubokou a neochvějnou pravdu. "Stal se zázrak. Milostivá paní se přece pamatuje, že jsem ji vypravovala, jak to dítě samo sedělo vždy na schodech u správceva příbytku, jak se vesele rozhlíželo kolem sebe a všechny kočky, psi a ptáci skákali a sedali kolem Lotynky, protože ona ani sama nejedla a všechno, co dostala a vzala v kuchyni, rozdala svým hostům na schodech."

"Ano, také jsem ji jednou tak viděla. Byl to obrázek k malování", přisvědčila Diana.

"Nu — a najednou se správce roz nemohl. Ležel, musil přijít zastupce, chodil k němu lékař, nu — a to vite, milostpaní, co je to za práci pro jednu služebnou, mít na starosti domácnost, malé dítě, slepice a husy i vepře a co ještě, ani nevím, a k tomu nemocného v domě. Ani to děvče pořádně nevědělo, že pánovi je velmi zle, až doktor prohlásil, že jest z nebezpečí venku. A tak mu přinesla jednu polévku a vůbec něco k jídlu a postavila to na stůl vedle postele nemocného. — A Lotynka, chudinka malá, — musím se totiž milostivé paní přiznat, že jsem se dost často po tom dítěti ohlédla", pokračovala, jak se zarděla. Byla by ji ráda řekla, aby si s česáním pospíšila, že tetička čeká s obědem, ale toto zardění Žofčino jí cosi prozradilo, co viděla nedávno v obličejích svých přítelkyň Zuzany a Dory, když někdo před nimi vyslovil jméno Heinzius.

"To jsi dobře dělala, Žofinko. Ubohá, malá Lotynka, co pak se s ní stalo? O jakém zázraku jsi to mluvila?" pobídla ji Diana k pokračování.

"Nu — Lotynka, co otec byl nemocen, seděla celé dny u něho v pokoji. Nikdo ji ven nedostal a tak jsem musila do domu, chtěla-li jsem vědět, je-li zdravá. A tak jsem šla zase a venku mi děvče řeklo, že pán je už z nebezpečí. — Šla jsem po tichu a právě jsem zahlédla, jak nemocný správce chtěl se zvednout, lžici nemohl nabrat, tím méně do úst dát, pustil lžici a zasténal. Bože, milostivá paní, je to neštěstí pro muže, zemřeli mu žena, a tak mi toho pána bylo lito i toho dítěte, že to ani vypovědit nemohu. Už jsem se chtěla vrátit, protože se neslušelo, a bych tam nyní, když byl při vědomí chodila, ale v tom z nějakého koutka příběhla Lotynka k posteli nemocného, celá horlivostí červená, pusinku vážně našpulenou, s náramným rámusem přitáhla k posteli malou svoji židličku, posadila se na postel a dívala se na otce. Ten ležel se zamhouřenýma očima. A najednou milá Lotynka nabere polévku na lžici, přiblíží ke rtům nemocného a povídá

plna radosti: Koukej, tatinku, polévka je tady, jez! — Správce otevřel oči a zadíval se na to roztomilé dítě, které jako anděl se zlatými vlásy a modrýma očima u něho sedělo a nabíralo polévku, podávalo a říkalo: Jez, jez, tatinku! — A on jedl, co mu totiž do úst přišlo, protože ten capart více polévky rozlil. Nemohla jsem to déle vydržet, vešla jsem dále k nim a povídám: Dej sem Lotynko, já sama tatinka nakrmím, abys ho nepomácela. — Lotynka rychle mi dala lžici a chtěla s postele, ale otec ji zadržel, musila zůstat u něho. Já jsem mu ještě trochu polévky podala, když jsem pak odcházela, Lotynka volala: Přijďte zase, slečno Žofinko, vid' tatinku! — A pan správce přisvědčil a Lotynku k sobě přitiskl a slze jako perle mu klouzaly po obličejí. A nyní je tam blaze. Otec se do té rozkošné holčičky zamiloval —"

"Do Lotynky?" usmála se Diana. —

"Ano, ona ho má také tolik ráda", svědčila Žofie, — podávajíc mladé paní pohodlný oblek.

"A nikdo jiný?" ptala se Diana čtveračivě, "a on také nikoho jiného než jeho Lotynku?"

"Ach, milostivá paní", zvolala Žofie, zastírajíc si tvář oběma rukama.

"Má zlatá Žofinko, ano, stal se zázrak. Otec se konečně rozpomenul na své dítě, jeho srdce se otevřelo zase dobru a lásce a ani vy se tomu zázraku nevyhýbejte, Žofinko", a Diana, pohladivši divku po zardělé lici, pospíchala do jídelny. — Strýcův vozík stál již u prostřeného stolu a teta Brigita hned podávala polévku.

"Dlouho jsi se zdržela", pravila. "To tě jistě Žofka zdržela, — vid'?"

"Ráda jsem se dala zdržeti, tetičko. — Vždyť já ty místní události také ráda slyším a také si ráda poklepám", smála se Diana.

"Vypravovala ti o Lotynce, — vid'?"

"O Lotynce", přisvědčila Diana.

"To je opravdu hezká událost. Zaplat' Pán Bůh, že krkavčí otec se napravil."

Vedle svého talíře spatřila Dia-

na psaní.

"Zapomněl jsem ti jej dříve dát, je od Lotara", pravil starý pán zdánlivě lhostejně, ale nepustil ji při tom s očí. Vzala chvějící se rukou dopis a uschovala jej u sebe. Zarděla se při tom a byla nepozorná a roztržitá.

Heřman se Steinachu byl za to tím hovornějším, že zamlčení se Diany nebylo nápadným.

A z vypravování také sešlo. — Psaní ji mocně lákalo a hned po jídle předstírala Diana velkou unavenost a prosila, aby se směla vzdálit. Strýc Heřman za ní s úsměvem pohlížel. — A nedivil se pranic, když již druhého dne u snídaně Diana odpověď do poštovní kabely vložila. Vzduch velké unavenosti ještě psala včera večer.

Psaní Lotarovo, které ve svém pokoji ihned otevřela a četla, — znělo:

"Má milá Dianó! Nyní mohu již týdný čítat do svého návratu. V polovici dubna vstoupím v Suakopmundu na loď. Čím více se okamžik mého návratu blíží, tím nepokojněji a horečněji po něm toužím. — Čtyry roky jsem poměrně klidně tento okamžik očekával, — ale nyní je po klidu. Myslím, že mám pravidelnou tesknici. Na naše krásné lesy — a na mnohé jiné — nesmím ani pomyslet, nemám-li se touhou roz nemoci.

Mým rodičům, prosím, neprozrazuj ničeho o tomto mém duševním stavu, darmo by se znepokojovali. Ale tobě se musím svěditi, jako spřízněné duši, které se mohou takové nálady zvěstovat. Ne?

Doufám, že tento dopis obdržíš brzy po svém návratu z Berlína. Z tvého posledního dopisu se dovidám, že jsi se tentokrát velice dobře v Berlíně bavila. Poslala jsi mi pozdrav od Alexandra Heinzi a připsala jsi o něm mnoho dobrého. Byl mi dobrým přítelem a jsem přesvědčen, že se stal výborným inženýrem, proto zasluhuje také tvůj obdiv. Vyjižd'ka na letiště byla zajisté velmi zajímavou. Mimo zprávy o Alexandru Heinzi, jsi mi málo jiných podala. Arci, jsi v Berlíně silně zaměstnána. Nyní na Dorneku budeš mít bohdá více času mně obšírně popsati, co jsi

v Berlíně všechno zažila.

Viš-li, že se nyní snažím si tě představit, jak vypadáš? Nemohu více tvou starou podobu podržet. V krátkých šatečkách a s copánky jistě nyní po Dorneku nechodíš. Dočetl jsem se v nějakých novinách, že nosíš vkusné elegantní toalety. Moje rodiče mi také píší, jak jsi se změnila. A já si tě nemohu představit.

Ale budu brzy, hodně brzy doma. Někdy myslím, že tyto poslední týdny ani nepřežiji. Musí to ale jít.

Ty se mne ptáš v posledním psaní, jaké plány mám do budoucnosti. Prozatím nemám žádné. — chci trochu posečkat. Zdá se mi, že jsem díl své energie ztratil. — Snad je toho zdejší podnebí, snad moje touha po domově vinna. — Jsem přesvědčen, že ve stínu našich lesů se brzy zotavím a sama sebe naleznou.

Po několika nedělích pobytu doma s vámi, budu vidět, jak se moje budoucnost utváří.

Mnohé zde zanechám, co mi v letech mého pobytu zde k srdci přirostlo. Zda-li se sem ještě jednou navrátím?

A nyní — na konec to nejdůležitější, Diano. Celá léta jsme se ani slovem poměru, který nás víže, nedotkli. Dnes, v tomto, nejspíše posledním dopise — nevím, zda-li budu moci ještě obsírně psát — musím se o tom zmínit. Musíš se sama s sebou uradit a unést, co se s námi oběma má stát. Zajisté nahlížíš, že v tom ohledu musí být jasno mezi námi. Budeme o tom docela klidně a rozumně mluvit, jakmile se na Dornek navrátím.

A tím chci dnes končit. — Žij blaze — na brzkou shledanou!

Tvůj věrně oddaný

Lotar."

Diana přečetla toto psaní několikrát, jako všechny dopisy Lotarovy. Pociťovala při tom veliké znepokojení a rozechvění.

Kalným zrakem hleděla na poslední slova dopisu, na slova, která se jejího poměru k Lotarovi dotýkala.

Doposud se tomu oba prozřetelně vyhýbali. V tichém a nevy-

sloveném srozumění pomíjeli tuto otázku, ačkoliv se jí oba ve svých myšlenkách zabývali.

A nyní ji postavil těmito slovy před rozhodnutí. Viděla toto rozhodnutí se blížit a bála se toho. Lotar svými dopisy se jí velice přiblížil, pocity, které k němu chovala, stávaly se vždy hlubšími a něžnějšími. — Snad právě následkem jejího zvláštního poměru k němu se jí stal jakousi ideální osobností, která ji zajímala a ke které stále více a upřímněji lnula.

Pohlížela-li nyní do minulosti, zdálo se jí, jako by už od dětství jakousi tajnou náklonnost k Lotarovi cítila, které si ale sama vědoma nebyla. Její rozpačitost, její plachost vůči němu, neměly zajiště příčiny v nelásce k němu. Již tehdy to pociťovala, když ji tak cizí, lhostejně přehlédla. Tento bolestný pocit si pouze jinak vykládala. — Domýšlela se, že sám všechnu lásku svých rodičů požaduje a jí z ní nic odstupit nechce.

Nyní ale věděla a sama se k tomu sobě přiznala, že ji časem něco ponoukalo mu říci: "Měj mě trochu rád a nezávid' mi malé místo v srdci tvých rodičů, přej mi trochu jejich lásky, já jsem láskou tak chudá a nemám člověka, jenž mi náleží."

Ale nevyslovila nikdy tato slova. Pýcha a plachost jí ústa zavíraly, když do jeho tvrdého, vážného obličej pohlédla, který vlastně nikdy bezstarostně nebo vesele nevypadal. Ale o lásce mezi mužem a ženou tehdy ještě nic nevěděla.

A nyní?

Diana si zakryla rukama obličej a zachvěla se. Tuto otázku zodpovídati si netroufala.

Opět pročítala jeho slova, která ji tak bolestně dojala. Nebylo to, jako by chtěl na to upozornit, že nyní svazek, který je poutá, musí být rozvázný? Nebylo mezi řádky jeho přání: "Propust' mne, — vzdal se ode mne!"?

Vztýčila hlavu prudkým, pyšným pohybem. Její jemná růžová ústa, která tak sladce a kouzelně se usmívati uměla, sevřela se bolestně a vzdorovitě a její krásné oči pohlížely kalně a jako vyha-

sle. —

Přistoupila k oknu a vyhlížela do tmavé, bezhvězdě noci. Začalo pršet a první posel jara, víchr, třásl okny a bičoval dešťové krůpěje do nich.

To jí připomnělo onu noc, ve které nemocná a v horečce v sousedním pokoji ležela, noc po jejím sňatku.

Její sňatku?

Vzdychnuvši, chopila se rukama okna a opřela se čelem o sklo. A jedno slovo jí znělo v uších. — vážně a slavnostně, slovo, které starý duchovní v oné chvíli nad její a Lotarovu spojenou rukou promluvil, a které pro ni tehdy jiný smysl mělo: "Dokud vás smrt nerozloučí!"

Smrt tehdy nepřišla, ta očekávaná smrt. Ona žila a Lotar nebyl, jak on i ona se domýšleli, — zbaven pout, která mu byla vnucena starostí o otce.

Vnucena?

Ano, ano! On nemohl jinak jednat. Ona mu připomínala jeho synovské povinnosti, tak že jinak nemohl. Ale nyní se vrací a hlásí se o svobodu — a ona ho nebude držet.

"Necht' je volný", řekla si tvrdě a hlasitě a její tvář byla jako zkamenělá.

S touto zkamenělou tvář si sedla ke stolu a psala odpověď na jeho dopis:

"Milý Lotare!

Tento dopis bude posledním, který Ti do ciziny píši. Vrátila jsem se dnes z Berlína, Tvůj list mne doma očekával. O tom, co jsem v Berlíně zažila, nemohu mnoho vypravovat. My jsme, jako vždy, od jedné zábavy ke druhé spěchaly a přišly sotva k oddechu. A skoro denně jsem se sešla s Alexandrem Heinziem, z čehož jsem se velmi těšila. Je to velmi milý člověk a ráda jsem se s ním bavila. Velmi mnoho jsme o Tobě hovořili. Uvidíš ho určitě na Dorneku nebo v Buchnově, neboť o letnicích sem na nějaký čas přijede. Též jeho bratr Adolf, který se mi ale daleko tak nelíbí, jako Alexandr. Tento jest výraznou osobností, která pozornost vynucuje. Sezná-

mením se s ním jest beze všech pochybností největší výtěžek mého letošního pobytu v Berlíně.

Další zprávy o tomto pobytu by byly málo zajímavé a pouze by Tě nudily. Já jsem byla tetou a strýcem, jako vždy, velmi mile přijata a nalezla je zdravé a čilé. — Vše ostatní je na Dorneku při starém. Na cestě jsem zpozorovala, že stromy již vyrážejí, což se vlažné povětrnosti přičísti může. Naše lesy se chystají Tě v plné krásě slavnostně pozdraviti. Odcestuješ-li v polovici dubna, můžeš k nám v polovici května zavítat, počítám-li dobře.

Ráda Ti věřím, že po domově toužíš. Tvoji rodiče také počítají dny, které je od shledání děl. — Tak dlouho jsi byl vzdálen. — A — všechno druhé můžeme pak ústně projednat. A také o rozřešení otázky, o které se ke konci svého dopisu zmiňuješ, se můžeme rychle, jako dobří přátelé, dohodnouti. Není-liž pravda? Všechno se dá přizpůsobiti našim přáním.

A nyní poslední srdečné pozdravy z domova a veselé: na shledanou! Diana."

Povzdychla si, když toto psaní ukončila. Stálo ji veliké přemáhání a vypadalo mnohem chladněji, nežli její dřívější dopisy. To bylo také jejím úmyslem. Nesměl, pro Boha, ani tušit, že by si snad přerušení jejich svazku nepřála, — nebo že by ji rozloučení bolest působilo.

Na žádný způsob ale dojem, jaký tento dopis na něho učiní, nepředvíдалa.

Když po týdnech toto psaní v rukou držel a četl, padla mu na srdce veliká tíha, kterou si nemohl vysvětliti.

Vyčetl mezi řádky mnohé, co jej znepokojovalo, a trápilo jej nejvíce to, čím mu Diana radost udělati zamýšlela — její vřelá slova o příteli Alexandru Heinziovi.

Již před časem, když mu Diana z Berlína pozdravy od Alexandra Heinzia sdělovala, probudilo se v něm něco, čeho se nemohl od té doby zbaviti. Již v dřívějším dopise napsala Diana mnoho milého a dobrého o Alexandru Heinziovi, arci v tom úmyslu, aby Lotarovi

tím radost způsobila. Také ji byl vskutku tento mladý muž velice sympatickým, nejspíš a nejvíce proto, že byl Lotarovým přítelem. A tuto sympatii také nezatajovala, aniž tušila, že tím v Lotarovi vzbudila cit, který se pouze žárlivostí nazvati mohl. A tato žárlivost byla opět mocně podnícena tím, co Diana v posledním dopise o Alexandru Heinziovi napsala. — Tak se nikdy o jiném muži nevyjádřila.

Lotar si energicky všechno právo k žárlivosti upíral, ale to nic nepomohlo. Snažil se logicky si dokázati, že nemůže přece býti žárlivým, když Dianu nemiluje. — Beze všech okolků si řekl, že je zhola nemožným, aby Dianu miloval. Zajisté, obdivoval se jí pro její ušlechtilé vlastnosti, těšil se, že se ve svých dopisech tak sestersky a přítulně k němu chovala. — Ale jako žena nepřišla nikdy v úvahu. Arci, po té novinářské zprávě pustil svoji obrazotvornost udu a vykreslil si v duchu Dianin obraz, který se mu sice libiti mohl, skutečnosti ale neodpovídal. Jeli-kož na základě jejich dopisů vznikla v něm jasná představa její krásné duše, snažil se pak také takový zevnější zjev si vykouzlit, který by byl její veliké vnitřní hodnotě odpovídal. Ale to byla pouze vidina a nic jiného.

Dopisování si s ní mu bylo útěchou v jeho stále stejných jednotvárných a osamělých dnech, a časem ho jeho opuštěnost svedla pohrávati si s myšlénkou, že má doma mladou ženu, ženu, o které jiní nadšenými slovy mluvili, která krásnou, milostnou a libeznou bytostí byla, na kterou mnoho mužských očí s obdivem pohlíželo.

Ale to všechno jej k žárlivosti neopravňovalo! Ne, zajisté ne. A přece — co to bylo, co mu tak srdce svíralo, co ho tak nepokojným a rozmrzelým činilo? Proč se tím trápil, že se o jeho příteli pochvalně vyslovila? Proč jej tak zabolelo, když mu sdělila, že toho přítele o letnicích na Dorneku nalezne? A proč se netěšil na shledání se svým přítelem Alexandrem Heinziem? Jen proto, že mu záviděl, že jej jeho Diana ctíla a se mu

obdivovala — a že se obával, že tento přítel by jednoho dne Dianě cennějším býti mohl nežli on sám, že by jednou ve skutečnosti u ní ono místo zaujmouti mohl, které jemu dosud zdánlivě náleželo.

Lotar byl sám s sebou tak nespokojen, jako dosud nikdy. — A toužil po svém návratu horečněji nežli dosud. Často myslel, že tyto týdny nepřežije.

Kdyby byla Diana tušila, jaká muka Lotarovi svými slovy o Alexandru Heinziovi způsobí, pak by jej byla lehko mohlo upokojiti sdělením, že Alexandr zajímá se o Doru.

Ale ona to nevěděla. Tak se časem lidé vzájemně mučí, aniž by o tom věděli, nebo tomu chtěli. —

(Pokračování.)

— — — — —
Zlost je jed.

Při výkladech, jak se tvoří u jedovatých hadů jed, objevuje se nejčastěji názor, že rozčilením a bázní. Oba duševní stavy působí na nervy, které tvoření jedu umožňují. Z toho by vyplývalo, jak konečně má se i za to, že zlost a bázeň u člověka má podobný následek. Jen prý jed se nehromadí, nýbrž zůstává rozptýlen v celém těle.

Oči a zánět slepého střeva.

Dva lékaři, Compesco a Grossu, objevili spolehlivou známku zánětu slepého střeva, který bývá mnohdy skrytý a těžko poznatelný. Přišli na to, že při zánětu slepého střeva oční spojivka zbarví se žlutě. Zapřičiňuje to asi jed, tvořící se při zánětu slepého střeva a mající vliv na játra. Tímto způsobem bude lze bezpečně rozpoznat zánět výběžku slepého střeva od jiných nemocí střev a žaludku.

Čerstvá vajíčka

dají se rozeznati od starších tímto způsobem: Vložíme je do nádoby s vodou, padnou-li ke dnu, jsou čerstvá, plovou-li však na povrchu, jsou špatná a nepoživatelná. Zůstane-li vajíčko v teplé ruce studené, není čerstvé a proto jest radno je ihned použití. Čerstvá vajíčka — podržíme-li je nad ohněm se zvlhčují.

Růže Mexika.

Román z mexického života před sto lety.

(Dle různých pramenů napsal Stan. Novotný.)

Kapitola dvacátá.

Hodiny uběhly od události v předešlé kapitole vyličených, slunko vykonalo větší část své denní dráhy, temné stíny blížícího se večera táhly se již krajem a v mlhavých horách panovalo mrtvé ticho. Ještě krátký čas a noční stíny obestřou hory, jakož i rovinu, — přikrývajíce je černými křídly.

Naši tři přátelé během odpoledne vykonali smutnou povinnost — Antoniovi z Mediny, vévodovi z Armady upravily jejich ruce důstojný hrob.

Gabriel a Pedrillo to byli, kteří se zvláštní péčí se tohoto úkolu podjali. Vysoko na skále, v hrobce Indiánského náčelníka, byla uložena mrtvola dona Antonia; — běloch s rudochem odpočívali společně v jednom a tom samém hrobu. —

Pověra Indiánů, že rov náčelníka jest posvátný, chránila zároveň tělesné pozůstatky dona Antonia před zneuctěním lidskou rukou.

Cesar jen málo se podílel na truchlivé té práci. Rozčilení posledních dní úplně ho vyčerpalo, jeho mladá mysl musela sama se opět najít, musela se uklidnit nad těžkou zodpovědností, kterou na se vzal vykonáním úřadu soudce.

Když mrtvola dona Antonia byla uložena ve skalní hrob, poklekl u téhož Cesar a setrval dlouho, ve vroucí modlitbě. Gabriel a Pedrillo stáli v nějaké vzdálenosti s

obnaženými hlavami, klidně vyčkávající, až jejich mladý společník svou tichou pobožností skončí.

Asi za čtvrt hodiny povstal Cesar. —

„Pojďte sem, přátelé, a řekněte mi, zda jsem jednal správně, když jsem nad tímto mužem vynesl ortel smrti.“

S těmi slovy podával oběma mužům ruku a patřil na ně zádumčivým zrakem, v němž zřetelně se zrcadlila rozervanost jeho duše.

„Vy jste neučinil nic jiného, než prostě svoji povinnost, můj synu“, pronesl vážně Gabriel, „já jsem ten poslední, který by vás káral.“

„Pomstítí zavraždění své matky není žádný hřích“, dodal Pedrillo.

„Já si ale vzpomínám, že můj zpovědník mně jednou řekl, — že pomsta náleží Bohu“, povzdechl si Cesar.

„To může býti“, vpadl mu do řeči Gabriel, „ale ohledně těchto věcí má každý své mínění. — Já vás ujišťuji, že jste jednal správně.“ —

Nastala delší přestávka.

„Nechme minulé minulým“, ozval se konečně opět Gabriel, „a myslíme na přítomnost a budoucnost. Jak bych mohl býti nyní štásten, — když ale pomyslím, že vás, můj synu, jehož jsem po tolika letech opět nalezl, snad opět ztratím —“

Starý lovec zdál se čekati na

odpověď, ježto Cesar mlčel, vydral se mu z prsou hluboký povzdech.

„K čemu bychom se v těchto horách déle zdržovali?“ pokračoval. „Zlato, jež tamo dole leží, — patří vám, můj synu, jest to váš nepopíratelný majetek. Neztrácejme času. Jsme tři muži, kteří mohou unésti hodně těžké břemeno — vezmeme tudíž tolik zlata, kolik budeme moci unésti a potom ku předu do Tubac, kde svou kořist uložíme a vrátíme se pro další poklady.“

„Nač takový spěch?“ tázal se Cesar. „Neřekl jsem vám, že o toto zlato nedbám? Je-li vám vhod, zůstaneme přes noc na této skále. Události uplynulého dne otřásl mnou tak hluboko, že se musím sebrati, než půjdu opět mezi lidi. V nočním tichu má duše se uklidnit a zítra ráno vám řeknu, o čem jsem se pro budoucnost rozhodnul.“ —

„O čem se chcete rozhodnouti?“ tázal se napjatě Gabriel.

„Promiňte mi dnes každé vysvětlení“, odpověděl Cesar a odvrátil se.

„Nu, budiž“, pronesl Gabriel zklamaně. „Co miníš, Pedrillo, — rozbijeme zde ležení?“

„Bude tak nejlépe“, zněla Pedrillova odpověď. „Blížkost hrobu náčelníkovy jest pro naši bezpečnost nejlepší zárukou.“

Cesar mezitím sestoupil dolů na rovinu, aby byl sám se svými myšlenkami.

„Je mi ho líto“, prohodil Pedrillo, pohlížeje za ním.

„Jeho mladistvá duše jest otřesena událostmi dne“, pronesl vážně Gabriel, „on však jest dosti silný, aby duši svou uvedl opět v rovnováhu, a k tomu se nic lépe nehodí, než samota.“

„Dle mého náhledu dopouštíme se veliké pošetilosti tím, že zde chceme zůstat přes noc“, ozval se opět Pedrillo.

„Můžeme si přát nějaké výhodnější místo, než tuto homolovitou skálu?“ tázal se s údivem Gabriel.

„Dali jsme dnes ujiti dvou darebákům, kteří se nám mohou státí nebezpečnými.“

Gabriel pokrčil opovržlivě ra-

meny.

"Tomu sám nevěříš, Pedrillo", pravil. "Mimo toho zdáš se zapomínati, že již jen jeden z těch padouchů jest na světě. — Druhého jsme viděli spadnouti do propasti."

"To je pravda, já na to zapoměl — ale druhý se asi vrátil do ležení, a my můžeme mítí dnes v noci na krku celou tu bandu."

"Tomu sotva mohu uvěřit", — prohodil zamyšleně Gabriel. "Ten, který před našimi zraky zřítíl se do propasti, ten byl na každý pád obětí svého společníka, který jej smrti zasvětil, aby sám byl majitelem tajemství těchto hor. Když ale nechťel se o tajemství to dělit se svým přítelem, bude se chrániti, aby sem přivedl celou tlupu a ukázal jí poklady, jež chce mítí sám. Ten darebák najde si na noc nějaký úkryt a zítra ráno spatříme ho tam dole u pokladu."

"A což ten skalpovaný nebožák, jehož jsme zanechali u řeky", — nadhodil opět Pedrillo, který, jak se zdálo, měl málo chuti ztrávití noc zde nahoře, necháme ho čekati až do rána?"

"On jest tam v bezpečí", ujišťoval Gabriel. "Po ztrátě krve, kterou utrpěl a dik hojivým bylinám, jež jsme mu na hlavu přiložili, — spal celý den. Jídlo a nápoj jsme mu zanechali, nechme ho tedy klidně býti tam, kde jest."

"Přiznej se, Gabrieli, ty bys také nejraději ještě dnes opustil tyto hory, a jen přání Cesara tě k tomu pohnulo, zůstatí zde přes noc."

Gabriel se v duchu radoval, — zdál se býti šťasten, že mohl splniti svému opět nalezenému miláčkovi nějaké přání. Ježto Cesar opět pomalu vystupoval na skálu, zanechal Pedrillo další řeči o tomto předmětu.

"Poněvadž jest tedy uzavřenou věcí, tuto noc zde strávití," řekl, "tak chci aspoň podívatí se za ony skály tam naproti."

Po těch slovech přehodil si pušku přes rameno a ubíral se prohlédnouti si onu skalní partii, jež se vypínala proti hrobu Indiánského náčelníka, a kde ráno zmizeli José a Augustin.

Za půl hodiny se vrátil a ozná-

mil, že nenašel žádné stopy po obou uprchlících — a vůbec nic podezřelého.

"Hřeben té skály tam naproti", končil svou zprávu, "jest tak hustě pokryt houštinami, že by nám pět nebo šest nepřátel odtud mohlo hodně škoditi. Já jsem toho míněni, abychom se přestěhovali tam na druhou stranu."

"Co praviš, jest pravda", přiznal Gabriel, "ale my máme na této straně tu velikou výhodu, že se nalézáme v blízkosti vodopádu a snadno si můžeme opatřiti pitnou vodu. Pro případ nějakého obležení, ku kterému domněnce není dosud žádné příčiny, pak budeme proti nepřátelům, i při slabší posici, než jest naše, přece ve výhodě, neboť nedostatek vody při obležení jest nejhorší nepřítel."

Pedrillo musel s tímto názorem souhlasiti, a tak bylo uzavřeno, stráviti noc na skále a s prvním zábleskem jitra ji opustiti. S velkou obezřelostí pečovali nyní oba lovci, aby učinili všechna potřebná bezpečnostní opatření. Poněvadž protější skalní hřeben ležel hlouběji, než vrcholek kuželovité hory, na němž se nacházeli, nebylo obtížné, srovnáním několika kamených ploten na kraji propasti zabezpečiti se před kulemi a šípy nepřátel a zároveň zříditi mezi narovnanými kameny střílny.

Když byla vykonána tato bezpečnostní opatření, zdáli se býti oba lovci spokojeni a prohlédli si zásobu střeliva a olova. Poněvadž i tato prohlídka dopadla k úplné jejich spokojenosti, mohli pomýšleti též na posílnění těla. Prohlídka potravin byla méně uspokojivá než prohlídka střeliva; něco sušeného masa, sotva pro jedno řádné jídlo postačitelné, něco kukuřičné mouky, to byly celé zásoby potravin, které lovcům zbývaly. Ale k vůli tomu si naši přátelé, jsouce uvyklí na strádání všeho druhu, dělali málo starostí; pokud měli své dobré pušky, a pokud jim stačil prach a olovo, čelili všemu nebezpečí a nedostatku bez bázně přímo do očí, spoléhajíce na svou vynalézavost, která jim již často život zachránila.

Gabriel a Pedrillo s chutí poje-

dli, kdežto Cesar nepožil téměř ničeho a spokojil se trochou kukuřičné mouky a douškem čerstvé vody, kterou dodal vodopád.

Po skončení prosté večeře, také slunko hlouběji pokleslo a na rovině se již rozprostírala večerní mlha, a také v horách mlha zhoustla; na obloze se objevilo několik hvězd, a vzduch stal se chladnější a vlhčí, nastávala vláda noci.

"Kdo převezme první stráž?" — tázal se Pedrillo.

"Přenechte ji mně", hlásil se rychle Cesar, — předejda odpovědi Gabriela, "já jsem příliš rozechvěn — než abych již nyní mohl usnouti."

Marně činil proti tomu Gabriel námitky, marně se dovolával starého zvyku obyvatelů divočiny, — dle kterého nejmladší vždy spí první. Cesar nedal se od svého úmyslu odvrátiti, starý lovec musel se podrobiti.

Jsa zahalen ve svůj plášť, nehybně seděl Cesar, opíraje záda o skalisko a vyhlížel do roviny, — kdežto oba jeho společníci hlubokým oddychováním dávali na jevo, že se nacházejí již v říši snů.

Před duševním zrakem mladého muže táhly události uplynulého dne jako v kaleidoskopu; všechny rozrušující scény poslední doby prožíval poznovu; pohlížel zpět na svůj uplynulý život, který až do nedávna byl sice bezstarostný, ale plynul také bez přítel, ani nejmilejší fantasie nebyla by s to si vymysleti, co v mizivé krátkém čase zažil. On, nalezenec, schovanec prostého muže, viděl se pojednou zahrnut tituly, důstojenstvím a bohatstvím. Vzpomenul si na slova umírající pěstounky: "S poklady, které pomocí tohoto papíru najdeš, budeš dosti bohat, abys se mohl oženiti s královskou dcerou". — To byla poslední slova umírající pěstounky, když mu odevzdala papír, na němž jeho pěstoun označil cestu do zlatého údolí.

Povstal, přistoupil k propasti a zamyšleně patřil do hlubiny, kde spočívaly nesmírné poklady, čekajíce na toho, kdo je vyzvedne. — Okamžik jeho srdce prudce zabušilo při myšlence, všechny tyto poklady položití k nohám dony Do-

lores a řici jí: "Vše toto jest tvoje, budeš-li mou!"

Ale jen okamžik setrvala tato myšlenka v jeho duši, bezděčně odvrátil se od propasti, zamrazilo jej, neboť vzpomenu si na všechnu tu krev, jež pro toto zlato byla již prolita — ne, ne, ani kousek tohoto zlata nechtěl si přivlastnit, chud' jak sem přišel, opustí tyto hory!

Ale dona Dolores! Červeň objevila se na tvářích mladého muže při myšlence na ni, — a když si vzpoměl na slova, která pronesl Ryno, než byl do propasti svržen — o, měl nechat Pedrillo muže toho žiti, aspoň ještě několik okamžiků. — Dona Dolores ho miluje dle slov Ryna, to samé přál si slyšeti z jejich úst — ne, ne, byla to lež, byl to pokus zbabělce se zachrániti. Se lži na rtech skončil Ryno, nemohlo býti jinak. A jestliže ho Dolores opravdu miluje, — mohlo by mu něco záležeti na lásce, kterou by musel vykoupiti těmito poklady?

Pyšně vzpřímil se poslední Medina — nikdy, nikdy něco takového neučiní. V této chvíli samoty pojal rozhodnutí, které mělo dáti jeho životu rozhodující směr. Nezpět na plantáž dona Diega, ne zpátky do Španělska — v divočině chtěl vésti další život se svými přáteli, život volného muže, který se světem účet uzavřel.

Usedl opět na své místo a pohlížel v rovinu, která před ním ležela, jsouc nyní osvětlována magickým světlem měsíce.

V přemítání a pozorování uběhlo několik hodin, když se Gabriel probudil a vytrhl Cesara z jeho myšlenek.

"Nic se nepříhodilo?" tázal se starý lovec.

"Nic", zněla Cesarova odpověď. "Proč však ještě nespíte?"

"Pohled'te na hvězdy na obloze, můj synu", odpověděl Gabriel, "musí býti brzy půlnoc, a já dle toho spal skoro čtyři hodiny, ačkoliv potřebuji jen tři, abych nabyl svých obvyklých sil. Spíte nyní také vy, můj hochu, mládí potřebuje více spánku než my staří."

Žalostné vyty ozvalo se na rovině a při měsíčním světle bylo

možno spatřiti temné body, shromážděné na jednom místě.

"Vidíte, to jsou vlci", přerušil se Gabriel, pohlížeje napjatě na roviny, "shromáždili se u padlého koně dona Antonia, aby ho pozřeli jako dobrou kořist"; tlačí se do hromady — to je důkaz, že jsou v blízkosti lidí, kteří je odstrašují".

Z dálky zazněly výstřely, které zdály se potvrzovati slova starého lovce. Poslední byl zvyklý z každé události v životě činiti závěry a z těch utvořiti si úsudek o tom, co činiti.

"Hledači zlata se po druhé utkali s Indiány v boji", pravil po nějaké chvíli, "jsou ale velmi daleko. Co se týká vlků, jest to naše přítomnost samotná, jež je leká. — Lehněte si a spěte klidně, můj synu — já budu za vás bdíti."

Spíše, aby učinil Gabrielovi po vůli, než aby toho pocíťoval skutečnou potřebu, Cesar položil se na zem a zavřel oči, kdežto Gabriel zaujal takové místo, odkud mu bylo možno pozorovati lice svého miláčka.

Co Cesar neočekával a v co nedoufal, přišlo. Sotva ležel několik minut se zavřenýma očima, usnul spánkem, jakému se těší jen šťastné mládí; bez snů, spánkem, — který osvěžuje a posiluje tělo i ducha.

Gabriel seděl zatím nepohnutě na svém místě, a pozoroval spícího, jako by si chtěl tahy opět nalezeného navždy ve svou duši vtisknouti.

Spí klidně pod ochranou lovce, jako jsi spával pod ochranou námořníka. O, jak brzy se budou naše cesty dělit, jak brzy tě ztratím, sotva jsem tě našel. Tvá cesta vede tě do světského života, do života a ruchu velkých měst, kdežto moje vede jen divočinou.

Něco takového myslel si Gabriel, pozoruje Cesara. Jeho oči zamyšlily čas od času na rovinu, aby vpátraly, co se tam děje, a jeden takový pohled dal jeho myšlénkám jiný směr.

Jak se podobá pustina oceánu, uvažoval dále, jaká podoba mezi zde a tam. Když patřím na tuto nesmírnou rovinu, jest to, jakoby vlnobití moře vnikalo v můj sluch,

zdá se, že slyším praskot a sténání stožárů — oceán, pustina a Cesar. To jsou tři věci, které jsou spojeny s mým životem. O, můj synu, jak snesu odloučení od tebe!

Myšlenky starého lovce stále se vracely k jejich východišti a soustředovaly se v bodě, který nyní jedině hýbal srdcem starého lovce. Jeho oči zvlhly při pomyšlení na blízké snad již hodiny rozluky, a jeho srdce se chvělo při myšlence, že by toto rozloučení mělo býti pro celý život.

Ze svého hlubokého, smutného dumání byl vyrušen zvukem zesílené střelby z ručnic, která tentokrát nejednotlivě a s přestávkami se ozývala, nýbrž stala se nepřetržitou a vytrvalou, že starý lovec rychlým pohybem se vzchopil a nahnul hlavu, aby mohl lépe slyšeti. —

Pedrillo a Cesar probudili se šramotem, který způsobil Gabriel při svém povstání, a tázali se, co se děje.

"Zlatokopové utkali se s Indiány dle všeho ve vážném boji, ve kterém asi podlehnou a ležení stane se kořistí rudochů, neboť neklame-li mne můj sluch, střelba jest nyní rozptýlena, kdežto dříve zaznívala z jednoho místa; přemožení nalézají se na útěku a jsou pronásledováni."

Gabriel pronesl slova ta velmi vážně a pohnutě, a všichni tři naslouchali se zatajeným dechem, aby mohli posouditi možný výsledek v dáli se odehrávajícího drama. —

Gabriel a Pedrillo byli tím dychtivější na průběh vzdáleného boje, ježto jejich zkušenosti jim pravily, že zůstali usetření pronásledování Indiány jen proto, poněvadž tito věnovali veškeru svou pozornost ležení dobrodruhů; byli-li tito přemoženi, přijdou nyní oni na řadu. A jak snadno mohla ještě tuto noc tlupa Indiánů, pronásledující uprchlíky, dostat se za nimi až do hor.

Gabriel vyslovil tuto myšlenku nahlas a upozornil své druhy, aby se připravili na možný boj.

"S několika tucty těchto rudých d'asů v našem chráněném postavení můžeme boj podniknouti," —

pokračoval, "neboť žádný z nich se neodvážá, přijít k nám příliš blízko, pokud budeme mít naše pušky. Při této příležitosti chci vám, milý synu, dát ještě jednu dobrou radu. Vy jste mlád, odvážený a statečný a nebezpečí vás omámí, jestliže přikvápí, ale jeden si může dle okolností i statečnosti uškodit, pamatujte si to. Dojde-li tedy k boji, nestřílejte dříve, pokud nenastane pravý čas. Pamatujte si, že smíme střílet jen po řadě dva, třetí musí se střelbou vyčkati, až první opět pušku nabije. To je taktika, která se již často osvědčila, jak může Pedrillo potvrdit. Tímto způsobem nejsou nám naši nepřátelé, třeba byli v šesteronásobné přesile, tuze nebezpeční; nad toto číslo jest věc vážnější, poněvadž po šesti výstřelech se hlaveň pušky rozpálí, zanese, a tím jistota výstřelu jest oslabena. Co se týká vás, milý hochu, nehleďte žádnou čest v míření na hlavu, nýbrž mířte na prsa — což jest sice méně lichotivé pro dobrého střelce, ale rána jest jistější, a nám především musí záležeti na tom, abychom každou ranou jednoho z našich nepřátel se zbavili."

Gabriel uděloval tyto rady s klidem muže, který se nebezpečí neleká, nýbrž je na ně připraven, a Cesar naslouchal mu s napjatou pozorností, neboť nejen že cítil zkušenosti starého lovce, nýbrž také s jistotou pietou naslouchal slovům muže, který nad ním bděl a o něho pečoval v prvních letech jeho života.

Střelba stávala se mezitím stále slabší a jednotlivější a konečně přestala úplně, aniž by obavy těchto tří mužů se uskutečnily. Žádný uprchlík a žádný Indián ani se neukázal.

"Vzduch vane čerstvější a přináší sebou již vůni rostlinného světa", promluvil opět Gabriel, — když nastalo úplné ticho, "to jest znamení blížícího se jitra. V půl hodině musíme být na cestě, abychom ještě za měsíčního svitu dostali se na rovinu. Jakou cestou se později dáme, ukáže nám den. — Nyní posnidáme, abychom se na pochod posilnili."

Mocí zvyku na místě obav nastoupila u starého lovce úplná jistota. Spěšně byla požitá prostá snídaně, jež sestávala z něco kuřičné mouky a doušku čerstvé vody, a hned na to vše připraveno k odchodu.

"Slyšte, můj otče", obrátil se Cesar ku Gabrielovi, "já vám chci sdělit své rozhodnutí ohledně budoucnosti, jež jsem pojal v samotě a během noci."

Gabriel se zachvěl při tomto oslovení, neboť poznal ze slavnostního tónu, jakým jej Cesar oslovil, že se přiblížil rozhodný okamžik, který mu dá jistotu, zda bude moci strávit se svým znovu nalezeným miláčkem poslední dny svého života, nebo zda se navždy s ním rozloučí.

"Mluvte, můj synu", — pravil stisnutým hlasem, kdežto jeho oči se zamžily.

"Vy jste žil, můj otče, ve velkých městech, na moři a v divočinách", slavnostně pronášel Cesar, "a vy jste tudíž s to, ocenit rozdíl mezi různými způsoby života."

"O ano, to mohu, můj hochu", pravil starý lovec, který zcela určitě očekával, že uslyší od Cesara, že se tento chce odebrat do ruchu velkých měst, — a jenž v té chvíli pojal hrdinské rozhodnutí, neodloučiti se od svého miláčka, nýbrž vzdát se svého volného života v divočinách a odebrat se s ním do města. "Ovšem, mohu vám dát poučení o různých způsobech života ve městě i v pustině, a já vás ujišťuji, že se budu cítit velmi šťasten, vzdát se tohoto hrdného života v divočinách a žít v některém velkém městě mezi lidmi jako člověk —"

Strašlivý nával kašle, který uchvátil Pedrilla přerušil řeč Gabriela, jenž vrhl na svého druhá káravý pohled.

"Tedy volný život lovce nemá pro vás více žádného půvabu?" — tázal se s úžasem Cesar.

"Člověk stárne a touží po klidu a pohodlí", odvětil Gabriel, sklopiv oči, neboť neodvážil se při této zřejmě lži pohlédnout do tváře svého soudruha. "Ve velkém městě jest člověk aspoň jist svým životem, nečelí každý okamžik ne-

bezpečí, býti od Indiánů za živa skalpován a býti vystaven smrti hladem —"

Pedrillův kašel zdál se nabývat povážlivého charakteru; z očí Gabrielových šlehaly zlostné blesky na bývalého čelníka.

"Ale já nechápu", ozval se Cesar, "dříve jste mluvil jinak —"

"Nevěřte mu, nevěřte mu", — vpadl mu do řeči Pedrillo, který nyní rychle přistoupil blíže. "Muž, jenž sestral jako námořník a zálesák, měl by najednou dát přednost dusnému vzduchu města před volným životem v divočině? Ach! Což nevidíte, že jest to ubohá komedie, kterou ubožák Gabriel zde hraje? Poněvadž nemůže bez vás žít, domnívá se, že až stanete se v Madridu jedním z předních šlechticů, bude vám činiti potěšení, trávit svůj život ve společnosti starého, šedivého, nemotorného medvěda, jakým on jest."

"Pedrillo", zahřměl Gabriel, — vztýčiv se v celé své výši.

"Já budu za tebe mluvit, jak si myslím, i proti tvé vůli", postavil si Pedrillo hlavu.

"Ty budeš mlčet, já ti to poručím", hřměl dále Gabriel.

"A já opakuji, nevěřte mu, done Cesare", stál na svém Pedrillo. "Muž, jako Gabriel, nemůže žít v železné kleci velkého města, to by byla jeho smrt. Kdo prožil půl lidského věku pod širým nebem, nemůže spát v posteli, udušil by se v ní. Nesmírnost oceánu nebo divočiny jsou přední životní podmínky pro mého kamaráda; jeho plíce potřebují vzduch divočiny nebo lesa, jeho ucho musí čas od času slyšet řev divoké šelmy nebo válečný křik Indiánů, nebo zahyne jako lev ve vězení."

"Jest to pravda", sténal Gabriel — jsa přemožen přesvědčujícími slovy Pedrilla, "já bych to nevydržel, ale aspoň jeho ruce mi zatlačí oči."

"A se mnou vůbec nepočítáš?" obrátil se na něho s výčitkou Pedrillo, jenž byl pohnut násilně přemáhanou bolestí svého druhu. Nežijeme spolu již deset roků, neměl jsem tě vždy rád jako bratra, s tebou bojoval, trpěl?"

"Poslyšte, jak jsem se v této vě-

ci rozhodnul", promluvil nyní Cesar a vstoupil mezi oba muže. — "Zatím co jste oba spali, události minulého dne vystoupily před můj duševní zrak — a tu se mi také stala jasnou úplná nicota vezdejšího bytí, že jsem se rozhodl vzdát se všech cetek a slávy města a chci s vámi oběma dále žít v těchto divočinách, chcete-li mne přimouti za svého společníka, který ještě mnoho se musí učit, než vám bude moci býti k nějakému prospěchu. Mluvte, Gabrieli, Pedrillo, chcete mne u sebe ponechat?"

"Kozel ať vezme ty dotěrné slzy", zvolal Pedrillo, utíraje si oči, "ty nectí pravého zálesáka. Nuže, Gabrieli, co myslíš, máme si ho nechat?"

Gabriel však neodpověděl, němě rozpřáhl rámě a přitiskl svého miláčka takovou silou na svá obrovitá prsa, že se Pedrillo vážně obával o život mladého muže.

"Bože, odpusť mi", zvolal pohnutě starý zálesák, pustiv Cesara z objetí, "ale já nemám tolik síly, abych ho od jeho odhodlání odvrátil."

"A nebudete svého rozhodnutí litovati, done Cesare?" tážal se Pedrillo vážně. "Dobře tu věc uvažte, je k tomu ještě čas —"

"Již jsem uvážil", zněla odpověď Cesara. "Co jsou mi platny tyto poklady v divočině, — a co bych s nimi počal ve světě, který neznám a nechci se naučiti znáti. Jeden čas toužil jsem po bohatství a počtách, ale ne pro sebe, nýbrž abych je s někým sdílel. Před několika dny jsem ještě doufal, nyní však nedoufám více. Musel bych se rdít studem, kdybych svému bohatství a svému jménu měl vděčit za to, co mi bylo odíráno, — když jsem byl chud a neznám."

"Nuže, čas, abychom vyrazili", radil Pedrillo. "Měsíc jde stále doleji, a my máme na spěch. Dříve ale ještě sestoupím a dám tam něco do pořádku."

Po těch slovech slezl svah až v ona místa, kde se nacházelo zlaté ložisko. Když se tam dostal, rozhrnul keře a pozoroval nahromaděné tam poklady. Potom vstoupil na zlaté pole, sehnul se a poházel nahromaděné Rynem zlato zemí,

takže nezasevěnci hromádka ta nebyla nápadnou.

"Tenhle lesklý mamon zavinil již dosti neštěstí", mručel při té práci, "pokud bude v mých silách, vynasnažím se aspoň dalším zlům zabrániti."

Když svou práci skončil, nařezal nožem něco větviček a potrousil je po zemi, takže nikdo, kdo neznal tajemství zlatého pole, nemohl mít ani potuchy, jaké poklady se nalézají na tomto kusu země.

Gabriel bavil se živě s Cesarem o přednostech života v lesích a pustinách a snažil se je mladému muži vylíčiti co nejružověji.

"Já z vás udělám střelce, jako jsem udělal z Pedrilla", pravil Gabriel právě v tom okamžiku, když bývalý celník opět vystoupil nahoru, "k tomu vám schází jen dobrá puška z Kentucky, ale snad se někde najde nějaká dobrá duše, která nám dá takovou na úvěr."

Cesar musel se usmáti při této naivnosti starého lovce, — který chtěl pušku vzít na úvěr a mohl jen vztáhnouti ruku po milionech.

"Já jsem vzal dole tolik, abychom mohli vaši pušku zaplatiti hotovými."

Slova ta pronesl tiše Pedrillo k Cesarovi, vzav ho stranou a ukázal mu vítězoslavně kousek zlata, šelveliký jako vlašsky ořech, jedině, co si z celého nesmírného bohatství dovolil vzít.

Mužové se nyní vážně připravovali opustiti skalní kužel, — ale byli opět zadrženi zvláštním případem. V nočním tichu bylo zřetelně slyšet trysk koně.

"Pravděpodobně nějaký uprchlík z tábora zlatokopů", vyslovil vážně Gabriel.

"Já jezdce již vidím, ale nemohu ho dobře poznati při zapadajícím měsíci", ozval se Cesar.

Jezdec, který mohl nyní býti již lépe viděn, tryskem hnál se ku skále, na níž se naši přátelé nalézali. Když dospěl k úpatí, zamával kloboukem a hlasitě vykřikl.

"Kdo jest tam dole?" tážal se Gabriel hromovým hlasem.

"Přítele, který vás chce varovati."

Vzdor tomu, že hlas jezdce jen

slabě k vrcholku skály doléhal, — porozuměli naši tři přátelé přece těm slovům a poznali též hlas mluvícího.

"Šebestián!" zvolali všichni současně.

"Já k vám sestoupím", volal dolů Gabriel.

"Ne, to nečinite", odpověděl Šebestián, "neboť snad byste neměl více času dostati se zpět na vrchol. Chci vám jen oznámiti, že Indiáni naše ležení zničili, naše lidi usmrtili, a já sám jen tak že jsem unikl krvavé lázni."

"My jsme slyšeli střelbu", křičel dolů Pedrillo.

"Nepřerušujte mne", pokračoval Šebestián. "Učinil jsem zajižd'ku, abych vás varoval. Jedna část Apačů jest na cestě do těchto mlhavých hor a musí zde býti každým okamžikem, mějte se proto na pozoru —"

Kolem hlavy Šebestiána zasvištěl šíp.

"Již jsou zde", zvolal, zamával kloboukem a vyrazil posměšný výkřik. "Žijte blaze, soudruzi. — Jestliže uniknete, vyhledejte vidlici Červené řeky a tam najdete své přátele — Bůh vás ochraňuje."

Po těch slovech zatočil koněm a zmizel ve stínu hor. Současně zaznělo z různých stran vytí vlků.

"To jsou signály Indiánů", prohlásil Gabriel. — "Spatřili vlky u mrtvého koně a napodobují jejich hlas, aby si dávali znamení. Nuže, přátelé, bude boj na život a na smrt, musíme sebrati dohromady všechny své zkušenosti, všechnu svou odvahu."

mlčky podali si všichni tři ruce, pečetíce tak beze slov slib, že budou věrně k sobě držeti až do konce.

Kapitola dvacátá první.

Než budeme sledovati dále jezdce, jež se zde bude odehrávati, jsme nuceni vrátiti se o několik hodin zpět.

Opustili jsme José a Augustina v okamžiku, kdy poslední přefezal laso, jež drželo Josého nad propastí, který, maje v náruči zlatý balvan, prosil úpěnlivě Augustina o slitování, leč marně.

Že toto drama skončilo zřícením se Josého do propasti, víme.

Spatřili jsme též Augustina na zpáteční cestě do tábora dobrodruhů.

V hlubokých myšlénkách pohřížen, jel rovinou. Jeho duch dlel u nesmírných pokladů zlatého údolí a kul plány, jak tyto poklady vyzvednouti, aniž by se rozdělil s těmi, které nezbytně potřebuje k odnesení bohatství.

Ze svých myšlének byl vyburcován třeskotem výstřelů, jež přicházely z ležení, k němuž se blížil. Zděšeně naslouchal a zadržel běh svého koně, přemýšleje, má-li se pustiti do neznámého nebezpečí, nebo nastoupiti zpáteční cestu do hor. Již se odhodlával k zpáteční jízdě a chtěl koně otočiti, když za sebou zaslechl cval koně.

Zděšení objevilo se v tazích Augustina při tomto poznání, a strašlivá bázeň se ho zmocnila, když hlas následujícího ho jezdce zřetelně volal jméno José.

Účinky zlého svědomí počaly u Augustina se jevit. — V slepém chvatu pobídl koně ostruhami a ujížděl tryskem odtud, zatím co jezdec za ním zdvojnásobil své úsilí, aby ho dohonil a stále opakoval jméno Joséovo.

Pro Augustina bylo toto jméno voláním z hrobu jeho obětovaného kamaráda. Neboť pověra, jež jest u Mexičanů zakořeněna, uvedla jej v blud, že duch Joséův ho pronásleduje a hlásí svou přítomnost voláním svého vlastního jména.

Kdyby byl věděl, že jest to Šebestián, který se snažil ho dohoniti „a při nejistém měsíčním světle mýlil se v osobě a proto volal jméno José, nebyl by Augustin slepě se vrhal do své zkázy.

Ku předu, stále ku předu vedla tato pošetilá jízda blíže k ležení, odkud zaznívala střelba. Augustina zmocnila se smrtelná bázeň; — snažil se zbaviti se svého pronásledovatele. Šebestián byl naplněn myšlénkou, co možno nejrychleji dostati se do ležení a svým příchodem zachrániti, co se ještě dalo. —

Brzy ale přišel k přesvědčení, že jeho příchod zkázu tábora již neodvrátí. Stále zřetelněji slyšel hluk boje, a v krátké době již také ušel hořící ležení.

Šebestián uvolnil své pistole v pouzdrech a vytasil jízdeckou šavli, kterou stále nosil, připraven jsa prodati svůj život co možno nejdražze. Mezitím se přiblížil k táboru tak blízko, že mohl zpozorovati, že oheň nepochází od zapálených hromad dříví, nýbrž od hořící vozové hradby. Nyní věděl určitě, že se již nedá nic zachrániti — ale jako statečný a poctivý muž chtěl svou povinnost plniti až do posledního okamžiku a hnál se dále tryskem ku předu.

Tu již také se vynořily postavy prchajících dobrodruhů, kteří krvavě lázni unikli, ale za prchajícími ušel též pronásledující je Indiány a zmocnila se ho bezmezná zuřivost při spatření rudých jeho nepřátel a jeho bezmocných, prchajících druhů.

Každým skokem, kterým se blížil k ležení, byl počet pronásledovaných a pronásledujících větší. — Šebestián vjel bez rozmýšlení mezi tlupu přátel a nepřátel; jeho šavle švištěla vpravo i vlevo a každou ránou zasáhl Indiána, kteří vyrazili zuřivý křik při spatření nenáviděného nepřítele.

Kdežto Augustin byl Indiány obklopen, s koně stržen a odzbrojen, proklestil si Šebestián svou šavli cestu mezi rudochy, dostal se do hořícího ležení, které proletěl se svým výborným koněm jako blesk, a zmizel na druhé straně v noční temnotě.

Splnil svůj úkol, na vlastní oči se přesvědčil, že z výpravy nedalo se ničeho více zachrániti, a pomyslel proto nyní na bezpečnost své vlastní osoby.

Indián, který odzbrojil Augustina, mával již svým skalpovacím nožem nad hlavou strachem se třesoucího zajatce, když jiný rudoch přistoupil k prvnímu a řekl mu několik slov, která byla okolo stojícími přijata všeobecným jásotem. — Kdyby byl Augustin znal řeč Indiánů, byl by zaslechl slovo 'kúl'; jsa ale dosti obeznámen se zvyky rudochů, věděl i bez znalosti Indiánštiny, co ho čeká, když nebyl hned usmrcen.

Několik minut nato ležel spoután na zemi, stržen jsa jedním rudým bojovníkem; záviděl osud

svého kamaráda Josého, který jen několik málo minut prožíval smrtelnou úzkost, kdežto on snad několik hodin bude trpěti muka.

Indiáni mezitím dokončili své dílo zkázy; několik málo uprchlíků bylo brzy dopadeno a usmrceno — unikl jen Šebestián, aby oznámil pořádku a zničení výpravy, vedené pyšným donem Zamorou. Augustin pak byl jediný zajatec a vybrán k tomu, aby slavný den vítězství Indiánů korunoval svými mukami.

Zděšeně pozoroval spoutaný, — jak rudoši shromáždili se kolem svých náčelníků a, jak se zdálo, — podávali zprávy a činili přípravy k příští slavnosti, jejíž útraty měl on sám nésti. Viděl, jak trhali Indiáni železné součástky vozů a přidržovali je nad ohněm, aby rozžhavěly, viděl, jak jiní brousili své nože nebo ostřili kopí. Jeho muka ještě nezačala a přece již zmocnila se ho smrtelná úzkost.

Na znamení, jež dal Černý Pták — byl Augustin zbaven pout a veden ke kůlu v zemi pevně zapuštěnému — veden v pravém slova smyslu, neboť nohy mu vypověděly strachem službu, a on by se byl shroutil, kdyby ho nebyli podporovali dva rudi bojovníci. Ke kůlu ho přivázali rudokožci tak, že nemohl pohnouti ani nohama, ani rukama, pouze jen hlavou.

"Bledá tvář může pěti svůj pohřební zpěv", pravil jeden z Indiánů, když byl Augustin uvázán.

Jeden poraněný rudoch přistoupil k zajatci, namočil svůj prst do své krve z rány mu stékající, a učinil krvavou čáru přes čelo Augustina.

"Tvá pokrývka hlavy patří mně", pravil mu hlasem vztekem se chvějícím. "Já si ji vezmu, dříve než posledně vydechneš."

Černý Pták a Antilopa seděli nedaleko a s uspokojením patřili na počínání svých soukmenovců, a právě pošeptal Černý Pták svému rychlému poslovi několik slov do ucha, po nichž se tento zdvihl a chtěl přistoupiti do kruhu svých druhů, aby jim pravděpodobně dal znamení k počátku mučení zajatce, když náhle na jevišti objevila se nová, nám neznámá osoba.

Jméno "Mišenec" šlo od úst k ústům. Přichází pozdravil Indiány pokynem ruky a pozoroval zajatce u mučednického kůlu; — když spatřil smrtelnou bledost jeho obličeje, a viděl strašlivý strach, jaký projevoval zajatec, bylo možno čísti v tazích Mišence výraz velkého pohrdání, kdežto tváří Augustina mihl se nový strach, neboť poznal v onom muži, kterého Indiáni nazývali Mišenec, jednoho ze dvou mužů, které spatřil v horách v tajemném člunu, který plul po podzemním ramenu řeky.

Mišenec chtěl se nejdříve odvrátiti od zajatce a odebrati k náčelníkovi kmene, ale rozmyslel se jinak; přistoupil k Augustinovi a promluvil na něho nejdříve anglicky, potom francouzsky a naposled španělsky. Při zvucích své mateřštiny Augustin radostně vykřikl.

"Pro svatou Pannu, zachraňte mne", prosil. "Já vás královsky odměním a dám vám více zlata, než vy a tito muži zde můžete unést."

Oémonický výraz lakoty vstal na obličeji Mišence.

"Jsi snad hledačem zlata, jenž svému řemeslu rozumí a udělal jsi dobrý lov?" tázal se.

"Jest tomu tak, jak pravíte", odpověděl Augustin. "Když mne zachráníte, dovedu vás s rozbřesknutím dne k nejbohatšímu ložisku zlata na světě."

"Pokusím se", odpověděl Mišenec, "nyní ale mlč. Třeba Indiáni o zlato nedbají, nesmějí přece vědět, o čem jednáme."

V řeči Apačů dodal pak tak hlasitě, aby tomu kolem stojící Indiáni mohli rozumět:

"Já přednesu slova bledé tváře velkému náčelníkovi. Nikdo se zajatce ani nedotkne, pokud se o ba náčelníci neuradí."

Poslušně ustoupili rudoši zpět a uvolnili cestu muži, který s pyšně zdviženou hlavou ubíral se k Černému Ptákovi.

Porada obou náčelníků trvala dlouho a byla vedena vzrušeně, čemuž nasvědčovala prudká gestikulace Mišence a Černého Ptáka. Poslední, zdálo se, těžko se dával přesvědčiti tím, co mu první na-

mlouval.

Mišenec ukazoval svou rukou na mlhavé hory. — Potom opsal svým prstem oblouk což nepochybně značilo, že musí býti překročen. Kdo pak oběma svými pažemi opsal velkou prostoru, značilo to asi nesmírnou rovinu.

Černý Pták se ještě zdráhal. — Augustin, který patřil na každé hnutí obou mluvčích, uviděl potom, že ten, který jednal za něho, pošeptal několik slov do ucha náčelníka.

Černý Pták oživil a vztek sršel z jeho očí, vzdor železnému klidu, který vždy Indiány a jmenovitě náčelníky vyznačuje.

"Co jest tenhle bázlivý zajíc", bylo konečně slyšeti Mišence, který ukázal na zajatce, "u porovnání s Indiánem, kterého vám předám, a jehož smrtelná zášť vůči rudým bratrům jest vám známa, a který má silné srdce a ocelové svaly. Až slunko po třetí vyjde na obzor, Rudá Ruka a Mišenec sejdou se s Černým Ptákem na místě, kde Rio Gila spojuje se s Červenou řekou u Buvoliho jezera. — Tam najdou Apačové koně, které schytali bílí pastevci. Tím budete mít náhradu za koně, jež vás stál dnešní boj. Tam také bude ten, který vám posledně unikl, Šebestián, nejstrašlivější nepřítel Apačů —"

Černý Pták přerušil Mišence, — uchopiv jeho ruku.

Obchod byl uzavřen.

Mišenec blížil se nyní volně k mučednickému kůlu, vrhl pevný pohled na zklamané Indiány a nožem přeřezal provazy, jimiž Augustin byl jako sešněrován.

Aniž by vyslechl projevy díků, u vytržení jsoucího dobrodruha, — odvedl ho stranou.

"Nehraj si s mojí lehkověrností", řekl mu vyhrůžně a ukazav na mlhavé hory, dodal: — "Tam mne očekává soudruh. Já vezmu sebou ještě jedenáct bojovníků Apačů."

"To je málo", namítal Augustin. "Poklad jest hlídán třemi muži, z nichž jeden jest již za všech jedenáct Apačů. Jejich pušky nikdy nechybí cíle".

Mišenec se opovrživě usmál.

"Můj společník a já", pravil, — "nikdy jsme marně nezamířili na nepřítele, i když z jeho těla není viděti více, než velikost kukuřičného zrna. Bystře oči sokolí jsou slepé proti našim očím."

Po krátké ještě rozmluvě obou náčelníků opustili Indiáni hořící tábor s bohatou kořistí. — Černý Pták vydal se na cestu, — vzdor svému zranění, s hlavním oddílem svého kmene ve směru Buvoliho jezera; jeho rychlý posel ubíral se se deseti bojovníky k vidlici Červené řeky, aby tam vyhledal opět stopy tří lovců.

Mišenec a Augustin pak zamířili s jedenácti Apači přímým směrem k zlatému údolí.

Kapitola dvacátá druhá.

Když Šebestián třem lovcům na skalním kuželi dal přátelskou výstrahu a potom zmizel v temnotě, nastalo trapné mlčení na plošině vedle hrobky náčelníkovy.

Gabriel byl vytržen ze snů o budoucnosti a štěstí spolužití s Cesarem — slovy Šebestiána. Starý lovec sám pro sebe se neleká žádného nebezpečí; když ale pomýšlel, jakým náhodám život jeho syna v boji s Indiány jest vystaven, třásl se jako hoch, který poprvé zaslechl výstřel z pušky. Až do nedávna bylo mu lhotejno, zda dnes či zítra nějaká kule nebo šíp shasnou svičku jeho života; — ale když nyní pomyslel na případ své smrti, jeho srdce se křečovitě stáhlo při myšlence, že by musel zanechat Cesara na pospas všem nebezpečím divočiny.

Pedrillo zdál se býti méně poután takovými myšlenkami, naopak, těšil se na boj a tiše si hvízdal válečný pochod.

Kdyby byl měl Gabriel jen tušení, kdo jest vůdcem Indiánů, jeho obavy by byly ještě vzrostly.

V předešlé kapitole poznali jsme muže, jehož Indiáni nazývali Mišenec, a jemuž Augustin sdělil tajemství o zlatém pokladu a kterého již dříve spatřil s jiným ještě mužem v onom tajemném člunu.

Mišenec a Rudá Ruka — poslední byl otcem prvního — byly dvě osobnosti, jejichž jména znali a jichž se obávali v celém Indián-

ském území. Rudá Ruka byl do-
brodruh nejhoršího zrna, který od
svého dětství žil mezi Indiány; o-
svojil si jejich mravy i obyčeje a
nosil dokonce jejich kroj. — Byl
těžko k rozeznání od skutečného
rudocha. Pověst Rudé Ruky v o-
hledu na surovost a divokost před-
čila jen ona jeho syna Mišence.

Oba tito ctihodní mužové pře-
konávali Indiány nejen ukrutností
a statečností v boji, ale také lstí a
potměšilostí, kteráž poslední vlast-
nost při způsobu boje rudochů
hrála velikou úlohu.

"Neměl jsem pravdu — přeru-
šil Pedrillo mlčení — "když jsem
řekl, že jest nebezpečnou věcí zů-
stat přes noc v těchto horách? —
Sedíme zde nyní jako medvědi na
stromě, na něž štekají psi."

Gabriel neodpověděl, — nýbrž
patřil zasmušile před sebe.

"Obávám se, že toto místo není
dosti bezpečné k obhajování", po-
kračoval Pedrillo, "neboť tam z
naproti mohou nás dle libosti po-
zorovati a na nás střílet."

"S tímto náhledem nesouhlasím",
odpověděl Gabriel rozvážně. "My
se nacházíme na straně vodopádu
a naše poloha jest proto zamlžena.
Ohlédni se, sotva na padesát kroků
rozeznáš nějaký předmět. — A i
když vycházející slunce roztrhne
poněkud mlhu, tato plošina nebude
nikdy zcela jasná."

"Co zde pravíš, má něco do se-
be", přiznával Pedrillo, "ale jedi-
ný silný závan větru poskytne na-
ším nepřítelům příležitost, seznati
naše stanoviště a poslati nám sem
několik kulí."

"Jsme v rukou Božích", pronesl
vázně Cesar.

"A v rukou těch rudých d'áblů,
jejichž řev již z dola sem k nám
zaznívá," doplnil Pedrillo. "Poč-
kat, já mám myšlenku", dodal.

Gabriel pohlédł na něho tázavě.

"Já musím ještě jednou na do-
lejší plošinu", prohlásil Pedrillo,
"neboť si vzpomínám, že ten pa-
douch Ryno nechal tam ležeti svou
vlněnou příkrývku. Spoléhám se
na tvé dobré oko a pušku, Gabrie-
li." —

Aniž by pronesl slova, připravil
si Gabriel ručnici, kdežto Pe-

drillo bez zdráhání slézal svah, —
důvěruje jistě ráně svého osvěd-
čeného přítele, kdyby mu hrozilo
nějaké nebezpečí.

Po deseti minutách se vrátil, —
nesa sebou vzpomenutou příkrýv-
ku. —

"Není žádné kule, která by po-
krývkou tou pronikla", pravil, a s
pomocí Gabriela, který ho okamži-
tě pochopil, upevnil ji mezi oběma
jedlemi, které se vypínaly na vr-
cholku.

"Tato myšlenka byla dobrá",
mínil Gabriel, "z této strany se ne-
musíme ničeho obávat. Zde nás
chránějí narovnané kameny, a my
můžeme nyní klidně vyčkávatí ne-
přítele."

"Dobře, že mi též napadlo, to
smeti tam dole příkrýti zemi. Ta-
jemství zlatého údolí nebude tak
lehce prozrazeno."

"Bud' znají ti lotři tajemství to
již od muže, který je vede, nebo
je neznají a ví o něm jen jejich
vůdce", pronesl Gabriel. "Poně-
vadž Cesar právě tak jako my ne-
činí žádných nároků na toto bo-
hatství, myslím, že uděláme nejlé-
pe, když budeme vyjednávatí se
svými nepřáteli, přenecháme jim
poklady zlatého pole a se vši cti
odtáhneme."

Užasle patřil Pedrillo na svého
společníka. Byla to řeč starého
nepřítele rudochů, který se nemohl
nikdy dočkat, vyzkoušetí jistotu
svého oka a své pušky — na ru-
dých nepřítelích? Uhádnul sice
příčinu této změny smýšlení a u-
znával ji za zcela správnou s ohle-
dem na Cesara — ale schvalovati
tyto náhledy nemohl a také ne-
chtěl. Proto též starému příteli
neodpověděl, nýbrž hvízdal si
písničku, jak měl ve zvyku, když
byl s nějakou věcí nespokojen, ale
nechtěl dáti žádnou odpověď.

"Jest to jediný prostředek, jedi-
ný východ, který nám zbývá", —
pokračoval Gabriel, ačkoliv, sprá-
vně chápaje mlčení Pedrillovo, —
zarděl se studem nad svou zdánli-
vou zbabělostí.

Pedrillo opět neodpověděl, ný-
brž pohvizdoval si dále. Poněvadž
i Cesar mlčel, starý zálesák se od-
vrátil, aby zakryl červeň studu,
jež na jeho tvářích hořela.

"Nenabídneme též těm lotrům
odnésti jim zlato domů?" přerušil
konečně mlčení Pedrillo. "Snad
nám za to darují hrst zlatého pra-
chu. Já tě, Gabrieli, více nepozná-
vám. Dva bojovníci, jakými jsme
my, kteří již více než jednou dali
slyšeti své pušky hovořiti celému
houfu těchto rudých d'asů, aniž
při jejich spatření dost málo po-
bledli, měli by nyní zbaběle uhý-
batí se hrstce nepřátel? — Done
Cesare, co jste to učinil z mého
statečného kamaráda?"

V posledních slovech skrývala
se taková tajemná bolest, promíšená
hořkostí, že Gabriel sebou trhnul
a rukou si přejel oči, aby ukryl
zrádné vlhko, jež se v nich uká-
zalo. —

"Neposlouchejte toho muže",
zvolal pojednou, obrátiv se k Ce-
sarovi. "On má místo prsou v so-
bě kámen; on nikdy žádnou lid-
skou bytost nemiloval a neví pro-
to také —"

"Gabrieli", přerušil ho Pedrillo
s výčitkou, "zapoměl jsi, jak dlou-
ho spolu žijeme, jaké strasti jsme
spolu snášeli? Zapoměl jsi —?"

"Ne, ne, já nezapoměl", bránil
se Gabriel. "Já si dobře pamatuji,
že již nad mou hlavou kroužil
skalповací nůž, a že ty jsi to byl,
který jsi s nebezpečím vlastního
života mne zachránil. Zapomeň
trpkost mojí řeči a měj soucit se
srdcem otce, který by měl rád pro
své stáří nějakou oporu."

"Můj otče", zvolal pohnutě Ce-
sar a uchopil Gabrielovu ruku, —
"bude-li to muset býti, zemřeme
společně."

Také na Pedrilla ušlechtilá pro-
stota, kterou projevil starý druh
svou lásku k Cesarovi, učinila
mocný dojem.

"Když si tu věc správně rozlo-
žím", vypravil těžce ze sebe, "ne-
shledávám tvůj návrh také zcela
nesprávný, ačkoliv je hanba ustu-
povati, pokud jsme půl tuctu těch-
to rudých d'áblů neposlali do je-
jich věčných lovišť. Nu, udělejme
ale té věci konec a vzdejme se."

A dříve než mu druhí dva mohli
v tom zabrániti, vzpřimil se v celé
své výši, aby přistoupil k okraji
skály a tam pátral po nenávidě-

ných rudoších, s nimiž byl rozhodnut vyjednávat, jakmile se ukáží, —

Cesar ho však přece zadržel.

"Zůstaňte", řekl rozhodně. — "Přisahám vám, že zůstanu na tomto místě sám a podstoupím boj s Indiány, jestliže se pokusíte k vůli mně potupně utéci."

Oči Pedrillovy zajiskřily. Němě stisknul ruku mladému muži a távavě spočinul pohledem na Gabrielovi.

"Ostatně ještě není jisto, jestli budeme opravdu napadeni," pokračoval Cesar, "navrhuji proto, abychom klidně vyčkali zábřesku nového dne a své rozhodnutí ponechali až do té doby. Uvidíme, budeme-li moci se ctí ustoupiti a zabrániti zbytečnému prolévání krve, nebo podstoupiti boj, jak se patří na muže, kteří se trochu olava nebojí."

Také v očích Gabrielových zavláhl světlo; v okamžiku tom byl pyšný na odvahu svého syna, na rytířskou povahu, jakou právě projevil.

"Nuže, vyčkejme", souhlasil. — "Jak se mi zdá, potřebuji naši nepřátelé dlouhou dobu ku svým přípravám. Museli bychom vlastně již o nich něco uslyšeti."

Beze slova přiblížil se Pedrillo, leza po kolenou, k okraji skály, aby popatřil na rovinu a protilehlou horu.

První svit blížícího se rána umožnil jeho cvičenému oku krajinu zrakem propátrati.

"Dole nevidím nikoho", oznamoval, aniž svou polohu změnil, "a také naproti na skále nic neprozrazuje přítomnost lidí. Cesar měl snad pravdu, že nás rudoši nespátřili, a my můžeme své místo klidně opustiti."

Dříve než Gabriel odpověděl na slova Pedrillova, přiblížil se rovněž k okraji a zkoumavým zrakem patřil dolů. Svitání zatím ještě tak daleko nepokročilo, aby s jistotou mohlo býti seznáno, zda za malým zvýšením půdy a za roztroušenými balvany neskrývají se lidské bytosti; zkušenému lovcovi musel přijíti na pomoc sluch.

"Rovina není ještě opuštěna",

pravil. "Neslyšíte ono žalostné vyty vlků? K vůli přítomnosti lidí neodvažují se na padlého koně, — vsadím se, že několik Indiánů jest za ním ukryto."

"Máš pravdu", zvolal Pedrillo. "Nyní, když jsi mne upozornil, — myslím, že vidím zcela zřetelně za koňskou mršinou lidské hlavy se pohybovati. Škoda, že není trochu jasněji, moje puška by jim donesla ranní pozdrav."

Nyní nastala delší přestávka mezi obleženými, které každý z nich použil k tomu, aby z pozorování nepřátel mohl posouditi jejich záměry. —

Podívejme se nyní k Indiánům, kteří pod vedením Augustina nastoupili cestu k horám.

(Pokračování.)

Jak pohlíží různé národy na krásu ženy?

Názor na krásu ženy je velmi rozmanitý, a to nejen u jednotlivých národů, ale u každého jednotlivce. To, co se líbí jednomu, nelíbí se druhému, a řekněme: Chvála Bohu! Bylo by zlé bytí na zemi — kdyby všichni muži měli stejný vkus. Ovšem nerozhoduje vždy pouze krása, ale když již se o ní mluví, musí se též mluvit o různém vkusu. A říkává se: "Hlas většiny — hlas lidu." Podle toho se asi zařídil anglický list "T. B.", když se rozepsal o pojmu krásy jednotlivých národů.

V Anglii se nejlépe líbí ženy něžné, s plavým vlasem a porculánovou pletí. Jako přední představitelku tohoto typu uvádí list mládou špičkovou tanečnici Madeline Parker, o níž se nyní mnoho mluví. Vedle těchto krás se též uplatňují exotické typy žen z kolonií, jejichž přední představitelkou je herečka a tanečnice Pearl Argyle. Ve filmu "Jindřich VIII." vzbudila po prvé pozornost diváků krásná bruneta, s krásnými očima, Merle Oberon. Hrálá Annu Boleynovu a i v té malé úloze upoutala svým zje-

vem. Nyní je však v Americe v Hollywoodu.

V Itálii se požaduje od krásy, aby měla černé až namodralé vlasy, velké, žhavé, ale při tom zasněné oči a plné rty. Tak se aspoň líčí právě italské národní krásy. Těmto všem požadavkům odpovídá římská zpěvačka Tina Zucchi. Ačkoli se vypráví, že právě Italům se líbí ženy plavé, jež se jim zdají býti hodny uctívání, je tomu tak snad jen u některých moderních Italů, toužících po změně povšechného typu a snad u severních Italů. Jižní Italie zůstává věrna románskému ideálu ženy, zasněnému tmavému typu, jehož vzorem je snad signora Tosca, jež je uznávána jako představitelka mladé krásné ženy Italie.

U Francouzů rozhoduje spíše charm, gracie, postava a posléze elegance, než krása obličeje. Proto se tedy představa o jednotném typu rozchází. Nelze též dobře odhadnouti libivý typ ženy ve Francii, poněvadž Francouzky jsou tak dovedné v úpravě svého zevnějšku a svým chováním tak milé a pozorné, že se líbí takřka všechny, až na výjimky skutečně ošklivých žen. Francouzky mají určité kouzlo, jež zbavuje člověka přísné kritiky.

V Německu a v zemích skandinávských se lépe líbí ženy plavovlasé, které jsou tam též početnější, ale připouští se i krása brunetek. V těchto zemích rozhodují o kráse hlavně pravidelné tahy v obličeji.

Ve Španělsku jsou to pocho-pitelně opět brunety s černým namodralým vlasem, se žhavými očima a zvláštní gracií těla, jež platí za národní krásy. Nelíbí se mnoho od italského typu krásy, poněvadž je to též románský národ a má tedy též románský ideál krásy.

U národů středoevropských se pojem o kráse žen velmi rozchází, poněvadž jsou jejich ženy mnohem rozmanitější a nemají určitého vyhraněného typu. Vlas vykazuje celou stupnici barev,

od nejsvětější až po nejtmavější, oči střeoevropských žen jsou rovněž rozmanité v odstínech barvy modré a hnědé. Někteří muži střeoevropských zemí horují pro postavy štíhlé, ale povšechně se líbí v těchto zemích lépe postavy plnější.

Pro Američany je v kráse směrodatný Hollywood, který je skutečně bohat na krásné ženy, protože se tam shromažďují krásky z celého světa. A to, co uzná Hollywood za krásné — uzná celá Amerika. Libivý americký typ ženy je ovšem moderní a nemůže tomu býti ani jinak, poněvadž Američané jsou ve všem moderní. Svého starého vyhraněného typu krásné ženy nemohou Američané mít, poněvadž jsou vlastně potomci nej-různějších národů a tedy jest i jejich vkus velmi různý a měnivý. Jednou jsou blondýny, jež upoutají Ameriku svou krásou, po druhé to jsou opět brunety, které vzněcují mysl Američanů svým temperamentním zjevem, a posléze jsou to též ženy nej-různějších exotických národů, které objeví tu a tam některý režisér v Hollywoodu a které se potom pochopitelně líbiti musí, když je uzná hlavní město krásných žen.

Mýdlo z oleje borovic.

Ve štokholmské laboratoři technické vědy přišli na nový způsob dobývání oleje, obsaženého ve dřevě borovic. Objev má velký význam, protože odpadků při zpracování dřeva na buničinu a papír zůstává nevyužito. Novým způsobem lze těchto odpadků užít k výrobě terpentýnu, pryskyřice a smůly. Z borovicového dřeva lze získati dále olej, který je úplně průhledný a je velmi vhodný k výrobě mýdla. Lze z něho vyráběti nejen obyčejné mýdlo, ale i jemná mýdla.

Pomsta. Pán k zprostředkovateli služeb: "To jste vy nám dohodila před týdnem novou kuchařku?" "Ovšem!" "Tedy vás zvu, abyste k nám přišla zítra na oběd."

Lodi, které pomáhaly budovat americké dějiny.

F.L.I.S.

Jakkoli rychlost největší lodi světa "Normandie" překonává dosud všechny známé lodní rekordy, není tomu po prvé, kdy lidstvo bylo svědkem dramaticky imposantních přeplaveb Atlantického oceánu, a to ve dnech, kdy parníky byly ještě snem budoucnosti. V dobách, kdy se o bezdrátové telegrafii a o radiových kompasech ještě nikomu ani nesnilo, brázdily již drobné briggy a karavely širé pláně oceánů a převážejíce ze Starého do Nového světa badatele, dobrodruhy a vyhnance, pomáhaly tak budovati americké dějiny.

Trojstěžník "Mayflower" s nosností 180 tun, 97 stop dlouhý a 20 stop široký, je snad nejlépe známou lodí v amerických dějinách. "Mayflower" se svým nákladem 102 pasažerů nepřekonala žádných rekordů; její plavba ze Southampton k Plymouth Rock v Massachusetts trvala plných 65 dní. Malá skupina anglických náboženských exulantů, sestoupivší s její paluby, stala se však jádrem nanejvýš důležitého kolonizačního hnutí, jež zanechalo hluboký otisk v americké civilizaci dneška.

Historické cestě "Mayflower" přes Atlantický oceán předcházela celá řada jiných odvážných plaveb. Znalosti o počátečních plavbách trati se ve stínu dávné minulosti. Po celé věky udržovala se víra v existenci nějaké pevniny za vodami Atlantiku. Různé známky nasvědčují tomu, že starobylí plavci dosáhli již kdysi amerických břehů, aniž by si byli uvědomili dalekosáhlého významu tohoto svého objevu.

Již r. 27 před Kristem tvrdil řecký mořeplavec Pytheas, že na svých cestách dorazil k neznámým ostrovům na dalekém zá-

padě, kde žila rasa lidí, jaké nikdy dříve neviděl. Když o mnoho století později vešli Španělé do styku s domorodci Nového světa, zjistili, že tito "Američané" uctívali vousatého bílého boha Quetzalcoatlé. Podle jejich legend, Quetzalcoatlé "přišel z mořské pěny" a když byl položil základy humanitních zákonů, odplul zpět na východ.

Mezi 10. a 13. stoletím připluli k americkým břehům norští badatelé, o nichž se domníváme, že zde založili osady. Jména lodí, na nichž se Leif Erickson, Thorfinn Karlsefne a jiní Vikingové plavili, nejsou nám známa, jejich bádání dostává se však plného uznání všech dějepisců. V Americe je Ericksonův pomník v Bostoně, v Chicagu a v Milwaukee a Karlsefnův ve Filadelfii. Několik států Unie slaví 9. října jako "Leif Ericksonův Den".

Vikingy následovali prý později waleský princ Madoc, německý okeanograf Martin Behaim, Ital Niccolo Zeni, Polák Jan z Kolna a několik jiných badatelů. Bylo však teprve na synovi italského tkalce, Kristofu Kolumbovi, aby historicky tuto pevninu objevil — nebo znovu objevil a připojil ji ke známému světu.

Kolumbus měl k dispozici tři malé lodi — "Santa Maria", "Pinta" a "Nina" — jejichž mužstvo skládalo se z námořníků půl tuctu národů. Největší z těchto lodí "Santa Maria" byla 63 stopy dlouhá, 20 stop široká, a měla nosnost 150 tun; byla tedy ještě menší, nežli malá "Mayflower", jež přivezla o 128 let později Poutníky.

V červnu 1497 jiný Ital, Giovanni Gabatto (John Cabot) přijel s osmnáctičlenným mužstvem ku břehům Severní Ameriky na malé plachetnici "Matthew". O dva roky později objel pobřeží Již. Ameriky Amerigo Vespucci, jehož poněkud pozmeněné jméno pevnina přejala.

Prvé století po objevení Ameriky Kolumbem bylo svědkem kolonisace Jižní a Střední Ame-

riky španěly a Portugalci. S kolonizací Severní Ameriky nebylo započato až počátkem 17. století, kdy různé přelavby započaly novou epochu amerických dějin.

R. 1607 byly to tři malé lodě — "Susan Constant", "Discovey" a "God Speed" — jež přivezly prvních 105 anglických kolonistů do Virginie. Většina těchto kolonistů byli "gentleman-dobrodruzi", kteří přijeli hledat zlato. Malá kolonie byla by brzy zahynula hladem, nebýti silného vůdcovství kapitána Johna Smithe, který položil základy k Virginii dneška zavedením universálních pracovních zákonů. Kapitán Jan Smith prohlásil, že "kdo nebude dělat, nebude také jíst."

V září roku 1609 prozkoumal Henry Hudson se svou lodí "Half Moon" Atlantické pobřeží dnešních Spojených Států a zajel do řeky, jež nese dnes jeho jméno. Jeho plavba vedla k založení osad Holanďany. R. 1625 byl to Peter Minuet, jehož předci byli německého, finského a švédského původu, který koupil ostrov Manhattan za 60 zlatých (asi 24 dolarů). "New Amsterdam", jak se tehdy nyníjší New York jmenoval, byl od prvopočátku kosmopolitní kolonií. První přijeli Francouzi, po nich následovali osadníci nizozemští, švédští, finští a němečtí. Roku 1654 přijela z Brazílie skupina nemajetných židů na bárce "St. Charles", první to zárodek pozdější židovské imigrace do amerických kolonií.

"Ark" a "Dove" jsou dvě pamětihodné lodě pro americké katolíky, neboť byly to tyto dvě malé lodě, jež 23. března 1654 přivezly do Marylandu prvních 200 anglických katolíků. Ještě téhož dne byla v Severní Americe sloužena první mše svatá.

V březnu 1638 vpluly dvě lodě, "The Key of Kalmar" a "The Bird Griffin", do ústí řeky Delaware s nákladem švédských, norských a finských osadníků, kteří založili na americké půdě "Nové Švédsko". V únoru 1643 přijel Johann Printz, proslulý

guvernér Nového Švédska. Švédská kolonie byla r. 1655 dobytá Holanďany, od nichž byla o devět let později převzata Angličany.

Zdejší Němci dosud slaví den 6. října jako "Německý den", neboť roku 1638 přijela onoho dne loď "Concord". Loď, která připlula po 72denní plavbě do Filadelfie, přivezla třináct kvačerských a menonitských rodin z Krefeldu z Pruska, kteří sem přechli před náboženským pronásledováním, podobně jako Massachusettsští Puritáni. Jejich vůdcem byl Franz Daniel Pastorius, který byl v tehdejších amerických koloniích snad tím nejucštěnějším mužem, a který se později osvědčil jako zasloužilý spolupracovník Williama Penna při budování Pennsylvanie. První koloniální protest proti otroctví byl složen Pastoriem.

V srpnu 1807 vyplula po Hudsonu první, parou hnaná loď, Robert Fultonův parník "Clermont", jehož dým chrličí komín naháněl hrůzu do duší osadníků v údolí řeky Hudson. Již o dvanáct let později přeplul parník "Savannah" Atlantický oceán za 26 dní. Vynález parníku byl mezníkem, označujícím počátek nové éry v transportaci po vodě. V posledním století byl civilisovaný svět jevištěm stálých závodů, kdo vybuduje větší a rychlejší loď, takže dnes není přeplutí oceánu v ohromném plující hotelu za necelých pět dní ničím nepředvídaným. Ohromné parníky, brázdící dnes vody Atlantiku, neubírají však ničeho na slávě malých plachetnic, jež zanechaly hlubokou brázdou v amer. dějinách.

Synáček se táže: "Tati, kdo je to starý mládenec?" **Tatínek:** "Starý mládenec, to je moc chytří člověk, protože se neoženil — ale mamince to neříkej."

Dobry hvězdář. "Již často podnikli učenci pokusy o zvážení měsíce, ale nikdy se jim to nezdařilo." — "Není divu, když měsíce stále přibývá nebo ubývá."

Panu BERNARDU STRIŽOVI,
Box 712, San Antonio, Texas.

Milený příteli! — Píši toto bez Tvého vědomí do Hlasu a Č. Z., kde jsem dobře znám. (Uveřejňuji v Č. Z. román Mexická Růže). Tobě zde píši poněvadž znám Tvůj dobrý charakter řadu let. — Následkem stálého sezení co česko-amer. novinář jsem utrpěl zlou ledvinovou a játrovou nemoc. — Moje 50letá žena hrozně trpěla změnou života, bolením kříže, boků a hlavy, jedna dcera potížemi s dechem; druhá co prodávka v obchodě bolestmi nohou. — Dnes jsme všichni zdraví, díky užívání Tvých radiových kompress které v naší rodině vykonaly skoro divy. Za pobytu v Texasu jsem co novinář poznal mnoho lidí co byli kompresama co prodáváš, uzdraveni, i když lékaři nemohli pomoci. (Kdo z čtenářů chce se u mne přesvědčit, jest vítán.) — Mnoho zdaru Ti přeje Tvůj upřímný Stan. Novotný, 1426 W. 18th Street, Chicago, Ill.

NABÍDNUTÍ K SŇATKU.

Vdovec 54letý, jenž dříve farmařil, pevného zdraví, rád by se oženil s dobrou českou katoličkou, třeba i s vdovou. Nejrady by pracoval a žil na farmě. Pište na adresu: — "Vdovec-katolík", c-o "Hlas", 1611 So. 11th Street, St. Louis, Mo.

ZBAVTE SE BOLESTÍ NOHOU!

At' jsou to zanícené kotníky, spletené žíly, boláky, otevřené rány, Dr. A. J. Novákové

HOJIVÁ MAST KORUNA

bezpečně a rychle pomůže. Na kuřáky, kotníkové a jiné mozoly, otlačení na chodidle, moje náplasti

NO-CORN PLASTER

všech muk vás zbaví. Užívám obojí ve své praxi již 30 let a poradím Vám dobře. — Velká krabice Koruny 75c, menší 50c. Soubor 6 náplastí na kuřáky, "bunions" nebo na chodidla s velkou krabicí Koruny vyplacené poštou \$1.00.

DR. ANNA J. NOVÁK
chiropraktka

3955 W. 26th St.

Chicago, Ill.

NEODKLÁDEJTE S IMMUNIZACÍ DĚTÍ.

(Píše Dr. John L. Rice, komisař zdravotnictví města N. Yorku.)

Rozumná matka dá imunizovat své dítě co nejdříve. Novým zákrokem dosáhne se immunity do šesti nebo osmi týdnů a v případech dětí do šesti let stačí obyčejně jediná injekce. Každé dítě mělo by být imunizováno proti záškrtu už ve věku šesti měsíců. Až se budou všichni rodiče řídit tímto pravidlem, pak u nás záškrta zcela vymizí.

Loňského roku hlásila celá řada měst méně případů záškrtu, — ale vzor tomu měla větší úmrtnost záškrtem. — Podle tvrzení lékařských autorit nasvědčuje to tomu, že difterie byla loňského roku typu mnohem těžšího, nežli v letech předchozích.

Nejlepší ochranou proti záškrtu je imunizace dětí před jejich prvními narozeninami, nejlépe ve věku šesti měsíců. Difterie je obzvláště nebezpečná u dětí do pěti let. 85 proc. všech smrtí difterií spadá právě do této věkové skupiny. —

Včasný zákrok antitoxinem obyčejně zachrání život dítěte, nakaženého záškrtem. Proč se ale spoléhati na léčení a vystavovati život dítěte v nebezpečí, když můžeme předejiti nemoci samé? Preventivní zákrok je jednoduchý, snadný, účinný a takřka bezbolestný. Pravidelně jediná injekce zaručí dítěti immunitu již v šesti nebo osmi týdnech. Jednoduché, že?

Váš rodinný lékař ochotně provede zákrok, který vyžaduje pouze několika minut. Každá milující matka touží ochrániti zdraví a život svého dítěte a právě z toho důvodu nemá imunizační zákrok odkládati ani o jediný den.

Imunizací snížil se roční počet úmrtí záškrtem ve městě New

Yorku z průměrných 750 případů na 95 v posledních dvou letech. — To je dostatečným důkazem její účinnosti pro kteroukoli matku.

Léčiva z ropuchy.

Čiňanům byl již v dávném starověku dobře znám význam ropuchy pro lékařství. Vytlačili obsah její žlázy nebo strčili zvířeti do úst zrnko pepře, aby je přiměli k vyměšení obsahu žlázy. Ze získané takto látky připravovali dva silné léky, totiž "senso", produkt to účinkující podobně jako digitalis, a "ch'ansu", prostředek proti krvácení z nosu a proti různým bolestem. Ve skutečnosti obsahuje výměšek žlázy ropuchy t. zv. ropuší jed, digitalis adrenalin, ergosterol a jiné látky, důležité v lékařství. Ba pravěm by bylo možno nazvat tohoto ošklivého obojživelníka živou lékárnou. Ropucha užívá sama těchto látek, které pro-

dukuje, arci ne jako léku, nýbrž k sebeobraně. Blíží-li se nepřítel, zahálí se do svého výměšku a digitalis a adrenalin ji chrání svojí odpornou chutí před tím, aby ji nepřítel nesnědl. Již před 20 roky vyrobil prof. Abel na Hopkinsově universitě adrenalin v nečistší formě ze žlázy ropuchy. — Později se podařilo jemu a dr. Machotovi vyrobit ze žlázy jednoho tropického druhu ropuchy tak zv. bufagen. Tento prostředek kromě silného účinku na srdce rozmnožuje také vyměšování ledvin, takže je cen-

ŽENY! Při zastavení, nepravidelnosti a bolestivosti měsíční periody objednejte si ihned můj osvědčený, starokrajský prostředek. Cena \$3. Pište s důvěrou!

MRS. M. LESKOVAR,
507 E. 73rd St. New York, N. Y.

LUČNÍ THE

pro všechny vnitřní bolesti, nastuzení a flu. 50c balíček vyplaceně.

J. L. Irwinsky, Banner, Okla.

Zlatá Žíla

Zbavte se útrap a strastí jež toto zákeřné zlo způsobuje, používáním HEMROCOLU, jenž svou utišující a hojící působivostí má za účel, aby bolesti a nepříjemné pocity neodkladně zastavil a další vývin zlaté žíly znemožňoval. — Proč trpět když jest Vám umožněno používání tohoto vyzkoušeného prostředku v soukromí doma, bez nepříjemností, ztráty času a velkých výloh? — Objednejte si HEMROCOL prostřednictvím vašeho lékárníka, anebo zašlete šec přímo nám, pro trubici HEMROCOLU, a cínovým příkládačem a obdržíte vše s podrobným návodem k používání obratem pošty.

ZDARMA! V tom případě že byste si přál jež předem zkusit, napište nám a zašleme Vám HEMROCOL bezplatně na zkoušku. Pište na: **Manford Co., 3986 Laolade (Dept. 57), St. Louis, Mo.**

DAR BOŽÍ — ZDRAVÍ

Pijte před spaním zdravotní

Klásterský Čaj

z Karpatských léčivých rostlin.

Přírodní léčení závratě, vysokého tlaku krve, žaludku, ledvin, měchýře, nespavosti, jater, a vyrážek. Vrací zdraví stav těla.

Cena \$1.00 vyplaceně.

PATRIA TRADING CO.
5210 Broadway Cleveland, O.

Pravá česká povídla

švestková,
ananasová,
malinová a
meruňková
Prune,
Pineapple,
Raspberry and
Apricot Jams.)

PRO ČESKÉ HOSPODYŇKY NA VENKOVĚ

zasíláme po celých Spoj. Státech za ceny mírné.

Jediná česká firma zasílající povídla a zavařeniny.

Pište si o cenník.

KOŘÍNEK'S BAKERS' SUPPLY COMPANY,

4830 W. 25th St. Cicero, Illinois
Ryze česká firma.

Nemoci měchýře,

bíží při močení, pálení a řezání, časté nucení na moč, hlavně v noci, zvláště u starších lidí, bolesti v zádech, revmatismus zmírňuje a odstraní použitím našich léků.

České Herbarium,

MISHICOT, WISCONSIN

300 MŠÍ SVATÝCH ROČNĚ

pro členství za živa i po smrti v Mešním Svazu, ve prospěch Afrických Misionů. Jednou pro vždy příspěvek dvacet pět centů (nikdy není třeba obnovovat.)

Také zemřelí mohou být zapeáni.

ST. PETER CLAVER SODALITY FOR THE AFRICAN MISSIONS
3624 W. Pine Blvd. St. Louis, Mo.

ným prostředkem proti vodnatelnosti. V poslední době dokázali doktoři Chen a Jensen neméně než 6 důležitých léčiv ve žláze ropuchy. —

ST. LOUIS, MO.

Ctění redakce a čtenářky Č. Ž.!

Před 40ti lety založen byl při osadě sv. Václava v St. Louis, Mo., spolek sv. Barbory číslo 43. České Římsko-katolické Ústřední Jednoty žen Amer. Členky tohoto spolku rozhodly se toto jubileum okázale oslavit tímto programem:

V neděli, dne 13. října, sloužena bude ranní mše svatá o 7:30 hod. kaplanem spolku, dp. Václ. Hamtlem, při níž všechny členky spolku přistoupí společně ku svatému přijímání.

Téhož dne ve 2:30 odpoledne uspořádána bude divadelní hra pod názvem "U Černého koníčka". Je to veselohra se zpěvy ve 2 jednáních, již sehraji tito osvědčení herci a herečky: Václav Bartoušek, dlaždický mistr a pražský měšťan—p. František Bubela; Filomena, svobodná jeho sestra—pí. M. Ivčičová; Pepička, jeho dcera—slečna Anna Rathouzová; Rézi, Porcičková, hostinská u koníčka, vdova—pí. B. Dostálová; Žán Špric, sklepník a tenorista—pan František Gregor; Vendelín Sýkora, agent v punčoškách, málo mluví, ale pravá zpěvná sejkora—pan J. Novotný; Fany Znamenáčková, vyrabitelka rukavic, k zadání—pí. Růžena Divišová; Vendelín Sýkora č. II.—p. Fred. Šmíd.

Divadlo řídí pí. B. Dostálová.

Vstupné pro odpoledne i na večerní taneční zábavu 35c. — Začátek divadla ve 3:30 odpol., taneční zábava v 8 hodin večer.

Po divadle o 5. hodině bude v dolejších místnostech osadní síně připraven skvělý banket pro členky i pro ostatní hosty. Banket za pomoci obětavých sester

a paní z "Wednesday Clubu" řídí pí. Ludmila Bat'ková. Výtečná česká jídla, řeči a proslovy. — Hudba p. Gutheise.

Vstupné na banket 50 centů, jehož se může každý účastnit, kdo se předem přihlásí.

Večer taneční zábava při výborné hudbě. Dobré zákusky a občerstvení budou hostům předkládány.

Všechny úlohy ve veselohře jsou v osvědčených rukou ochotníků a ochotnic, jakož i oblíbených zpěváků. Kdo se chce dosyta zasmát a při tom krásnými i veselými zpěvy rozradostnit, jest srdečně vítán. Uctivě zveme tímto všechny české krajany a krajanky ze St. Louisu, z Glen Carbon, Ill., Edwardsville, Ill., E. St. Louisu, Ill., Hawk Point, Mo. a Fenton, Mo. Dále bratry Slováky i Chorvaty, jakož i všechny členky naší Jednoty a čtenářky České Ženy. V úctě

Anastasie Svobodová,
tajemnice.

Lékař vynalezl způsob přemoci alkohol.

Jistá žena v Buffalo, N. Y., která byla už blízko zoufalství nad ustavičným opilstvím svého manžela, konečně našla úlevu u svého lékaře. Lékař doporučil jí silivku (tonic), aby tato pomáhala přírodě alkoholem otrávené nervy přivést do normálního stavu. Doporučil hodně jídla a spánku. Žena trpělivě pracovala, sympatisovala s manželem, vyhýbajíc se hádce a křivdování.

Za pět týdnů, pravidelně dávajíc manželovi tento posilňující tonik, radostí byla mile překvapena, neboť seznala, že obrat se skutečně stal k lepšímu. Pokračovala pokud nesmírná chuť k alkoholu se úplně neztratila. Nyní štěstí a spokojenost vládnou v této domácnosti. Manžel se těší zase dobrému zdraví.

Tento jistý, posilňující prostředek, zvaný Cravex, čtenáři našeho časopisu mohou dostat za velmi nepatrný obnos, totiž jen za \$1.00, zásoba na 8 dní. Přípravka tato může se dávat tajně, neboť je bez chuti a bez vůně, když je dávana v kávě, čaji anebo jídle. Je úplně neškodná a nezapříčiňuje žádné žaludeční těžkosti. Tisícům bylo pomoci. Třeba psát na Cravex Co., Box 122, (Dept. CZ-4), West Los Angeles, Cal. K listu přiložte Money Order. (Adv.)

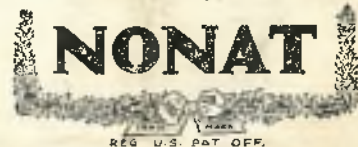
Učí se od syna. "Slyšel jsem, že můj syn dluží už 3 leta za oblek." "Ano. Přicházíte, abyste ten účet zaplatil?" "Ne, rád bych si u vás nechal udělat oblek za týchž podmínek."

To bude špatná dovolená. — "Kam jedete na dovolenou, pane Chalupáčku?" "Do Luhačovic se ženou, tchýní a švagrovou." — "Chudáčku, a tomuhle říkáte dovolená?"

Píchání na prsou.

Naše jednatelka pí. Irvinský, Banner, Okla., dostala toto psaní: Dejte do novin, že mi píchalo na prsou a několik náplastí z Nonat přiložených mi pomohlo. Odporuji Nonat jiným trpícím, neboť velice pomáhá. — John Tyl, 100 Chestnut St., Garfield, N. J.

Za 21 roků Nonat vyléčila rheumatism, píchání na prsou, bolest zad, boku, u srdce, žaludku, kašel, lišej, staré otevřené rány, omrzliny, opáření, spáleniny, nežitý, boule, vydláky, podbíraniny i prsou žen, otrovu krve od zranění rezavým předmětem, hmyzem neb trávou, kuří oka, mozole a mnohé jiné bolesti. Vytáhla bez počtu dřevěných i ocelových třísek, jehel, kostí. — Pravá masť je s Trade Mark—

Cena Nonat jest 50c a \$1, poštou 55c a \$1.05. Ptejte se vašeho lékárníka nebo jednatele, ale nic jiného neberte. — Pište přímo na naši adresu:

MARIE LEIBLINGER & CO.
P. O. Box 285. Altadena, California
V Chicagu u p. Nanák, 1724 W. 18th Pl.
V Cleveland, O. u pí. F. Krobůšek, 12718
Holborn Ave.